

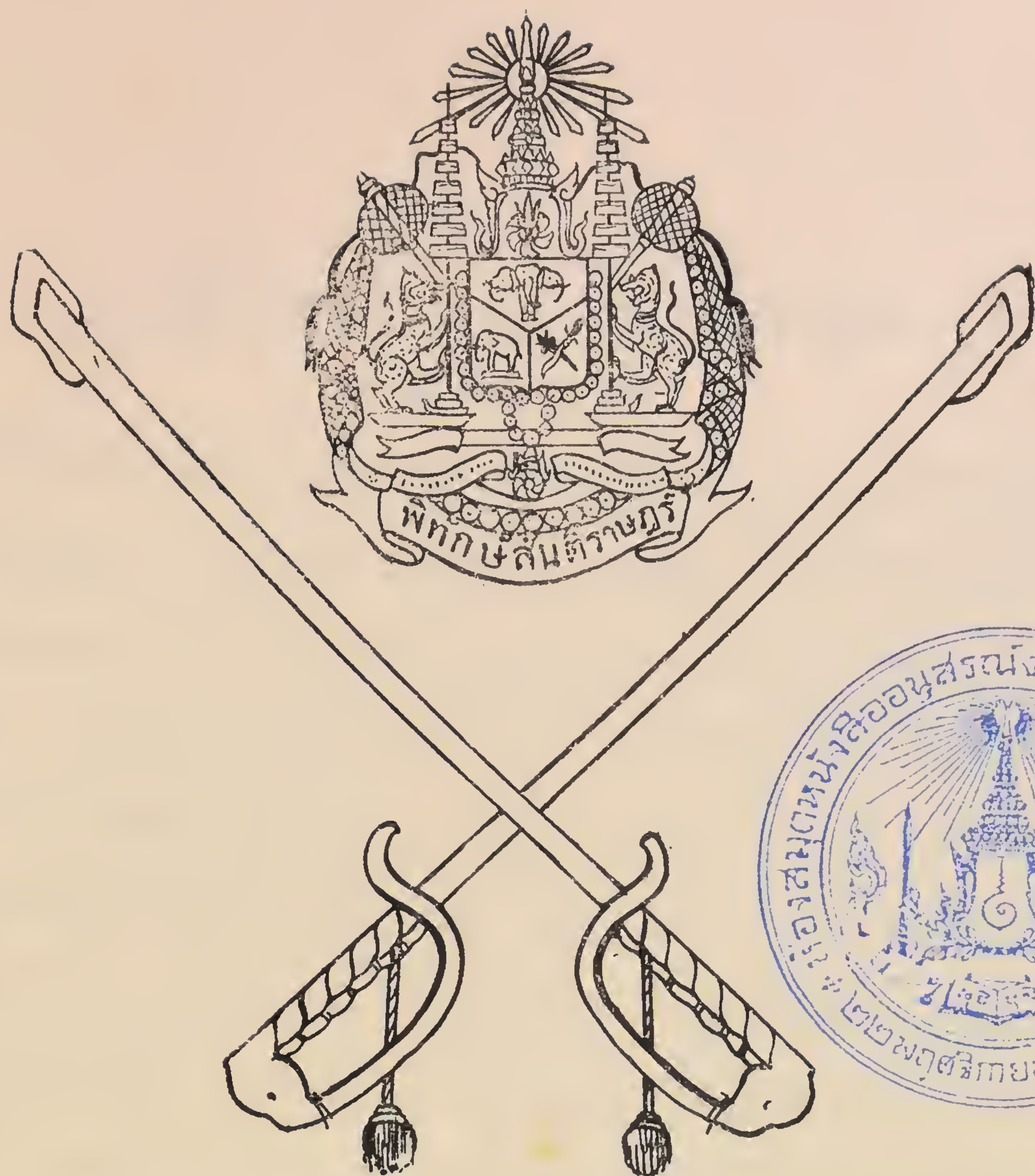
ที่ระลึก

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

... หลวงราชอบแดน (ภู่ ภูรัต)

ณ สุสานหลวงวัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2504

ที่ระลึก

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พล.ต.ต.หลวงราชอบแดน (ภู่ ภูรัต)

ณ สุสานหลวงวัดเทพศิรินทราวาส

วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2504

เจตน์จำนงค์ และ จิตราธิษฐาน

ในโอกาสที่จะบำเพ็ญกุศลฌาปนกิจศพท่านนายพลตำรวจตรี หลวงราชจบแดน (ภู่ ภูรัต) ของดิฉัน ซึ่งได้จากไปโดยไม่มีวันกลับ คงเหลือแต่คุณความดี ความรักและความอาลัยอย่างสุดซึ้งไว้กับดิฉันเป็นล้นพ้น ด้วยความลำรึกถึงและกตเวทิจิตต่อท่านสามีอันเป็นที่รัก จึงได้พิมพ์ประวัติของท่านขึ้นแจกชำร่วยในงานนี้ แต่ใคร่ให้หนังสือนี้เป็นอนุสสรณ์เกิดคุณประโยชน์เท่าที่ควรอย่างหนึ่ง และเหตุที่ท่านสามีของดิฉันรักวิชาตำรวจเป็นชีวิตจิตใจ มีอาชีพเป็นนายตำรวจมาแต่ต้นจนอวสานต์ ประกอบทั้งเคยเป็นครูสอนนายตำรวจหลายยุคหลายสมัย พยายามรักษาระเบียบวินัยของตำรวจโดยเคร่งครัด และวางตนเรียบร้อยให้สมเป็นครูตลอดมา จนมีฉายาเรียกกันในหมู่มิตรสหายและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาว่า ครู ทั้งสิ้น แม้บางท่านก็เรียกอยู่จนบัดนี้ ดังนั้น ดิฉันจึงได้นำพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนพร้อมทั้งวิธีพิจารณากับกฎกระทรวงเท่าที่จะหามาได้รวบรวมพิมพ์ร่วมไว้ด้วย หวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่บรรดาท่านที่ได้อ่านอย่างกว้างขวาง

ดิฉัน ขอตั้งมโนปณิธานว่า หากหนังสือนี้มีคุณประโยชน์เพียงใด ก็ขอให้ผลบุญนี้ทั้งหมดจงดลบันดาลให้วิญญาณของท่านสามีผู้ล่วงลับของดิฉันจงไปสู่สุคติภพในสวรรค์ภูมิตลอดกาล

นางราชจบแดน

(ดุสิดา ภูรัต)

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๔

คำอาลัยรำลึกแด่คุณพ่อ

เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ เวลาประมาณ ๑๒.๔๕ น. คุณพ่อได้เป็นลมแน่นิ่งไปไม่รู้สึกตัวสุดที่นายแพทย์หรือใคร ๆ จะแก้ไขเยียวยาได้ คุณพ่อซึ่งได้จากลูกไปแล้วอย่างสงบ ทำให้ลูกรู้สึกเศร้าเสียใจอย่างสุดซึ้งเสมือนหัวใจของลูกได้ออกจากร่างติดตามคุณพ่อไปด้วย ซึ่งจะอยู่ในความทรงจำของลูกไม่รู้ลืม

คุณพ่อเปรียบเสมือนกำแพงชีวิตอันยิ่งใหญ่ของลูก มีพระคุณต่อลูกสุดพรรณนา รัก และเลี้ยงลูกให้ได้รับการศึกษาเป็นอย่างดี และอบรมสั่งสอนให้รู้จักตัวเองพึ่งตัวเอง ให้พยายามยืนอยู่บนเท้าของตัวเองให้ได้ ให้รู้จักมัธยัสถ์ ให้รู้จักกตัญญูกตเวที ลูกได้จดจำคำสอนรำลึกไว้ในดวงใจของลูกตราบเท่าชีวิต ลูกจะถือเสมือนว่าคุณพ่อยังอยู่กับลูกและติดตามลูกไปทุกหนทุกแห่งโดยให้ความอบอุ่น คอยพิทักษ์ปกป้องลูกให้ได้รับความร่มเย็นเป็นสุข คอยปลอบใจเมื่อลูกมีทุกข์ และให้กำลังใจเมื่อลูกผิดหวัง ด้วยคุณความดีของคุณพ่อที่มีต่อลูก และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีงามทั้งในด้านหน้าที่การงานและส่วนตัว ให้ความเที่ยงธรรมแก่คนทุกชั้นทุกวัย มีความเมตตาปราณีประจำใจ ลูกภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้เกิดมาเป็นลูกของพ่อ

ขอกุศลผลบุญที่คุณแม่และบรรดาลูกและญาติมิตรได้ร่วมกันกระทำในครั้งนี้ จงประสิทธิผลให้คุณพ่อได้รับ และจงบันดาลให้คุณพ่อที่รักของลูกจงไปบังเกิดในสัมปรายภพอันมีแต่ความสุขชั่วนิจนิรันดร์.

จากลูก

บุษกร

ประเทศ

มวลลูกขอนอบตั้ง อธิษฐาน
ทวยเทพทุกสถาน ทั่วหล้า
พระไตรรัตน์ไพศาล บุณยฤทธิ์
ดลพ่อจงสู่ฟ้า ฟากพื้น แดนสวรรค์

1020 Bryant St.
Palo Alto
California U.S

๒๘ กันยายน ๒๕๐๔

แด่คุณพ่อที่รักยิ่ง

ลูกเคยเป็นสุขและภูมิใจอยู่เสมอว่า ลูกเป็นผู้ที่โชคดีอย่างที่สุดที่มีคุณพ่อที่มีพระคุณต่อลูกอย่างที่สุด โดยให้ความคุ้มครอง อบอุ่น และความรักต่อลูกตลอดมา ได้รับความสุขอย่างบริบูรณ์ เมื่อทราบว่าพ่อได้จากลูกไปโดยมิคาดฝันด้วยโรคปัจจุบันมิทันได้มีผู้ใดได้เห็นใจ นำความเศร้าเสียใจที่สุดมาให้ลูกสุดพรรณนาได้ ลูกสามารถจะรำพันถึงคุณงามความดีของคุณพ่อได้อย่างมิมีวันจบสิ้น คุณพ่อที่รักที่บูชาของลูกให้ความสุขความเจริญแก่ลูก ห่วงอนาคตของลูก คุณพ่อผู้เป็นดวงใจของคุณแม่ คุณพ่อผู้เป็นที่รักใคร่และนับถือของบรรดาญาติมิตร แม้คุณพ่อจะจากไปแล้วก็ดี แต่ในความรู้สึกอันแท้จริงของคุณแม่ ลูก ญาติมิตรผู้ใกล้ชิดทั้งหลาย คงสำนึกเสมือนหนึ่งว่าคุณพ่อยังคงดำรงชีวิตอยู่ใกล้ชิด ให้ความรักความปรารถนาดีอยู่เช่นเดิม ลูกคงจะพร่ำรำพรรณถึงคุณพ่อไปชั่วชีวิต ลูกตอบแทนบุญคุณได้การปฏิบัติดี และอุตส่าห์บำเพ็ญกุศลส่งให้คุณพ่อ ขออำนาจผลบุญกุศลทั้งหลายที่คุณพ่อได้เคยสร้างสรรค์ได้จงเป็นเสมือนพานทองรองรับวิญญาณของคุณพ่อ และความปรารถนาดีของลูกจงเป็นฉัตรสุวรรณอันงาม ปกปักษ์รักษา และเป็นพาหนะนำดวงวิญญาณของคุณพ่อไปสู่สวรรค์ชั้นบรมสุขตลอดกาล

ด้วยความอาลัยอย่างสุดซึ้ง

ลูก ทิพมาศ

สำหรับนักศึกษา

คนควรคิดครุ่นคัน เคร่งครัด
เรียนเร่งรีบรวบรัด รอบรู้
จนใจแจ่มจริงจัด เจนจบ
สามสิ่งสิสนสู้ เสร็จสิ้นสุขสวย

แรกเรียนริเริ่มแล้ว รักรวม
กิจก่อก็กำกวม กลัดกลุ้ม
สอนศรสิ่งสองสวม ศึกสู่
หดหู่หวลห่อหุ้ม หักให้เหือกหาย

อุทัย

ไว้อาลัยแด่คุณพ่อ

โอ้ว่าร่ม โพธิ์ทอง ของลูกเอ๋ย
กระไรเลย ด่วนพราก จากไปก่อน
ทิ้งแม่ลูก ครวญคร่ำ พร่ำอาวรณ์
ถึงบิดร ทุกทิวา และราตรี
หากชาติหน้า ฟ้าใหม่ มีจริงแล้ว
ขออย่าแคล้ว พบกันอีก ไม่หน่ายหนี
เชิญมวลหมู่ เทพไท ได้ปราณี
ให้พ่อนี้ จงสู่ สวรรค์ เอย.

จากลูก
พิภพ

อุทิศแด่คุณพ่อของลูก

ลูกไม่เคยคาดหมายมาก่อนเลยว่าจะได้รู้จักการสูญเสียเป็นครั้งแรก เมื่อ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๐๔ ซึ่งเป็นวันมรณะกรรมของคุณพ่อ ความรู้สึกของลูกในวาระนั้นมีแต่ความมึนงง และในที่สุดก็กลายเป็นความเศร้าโศก เมื่อแน่ใจว่าคุณพ่อได้จากลูกไปจริง คุณพ่อซึ่งเป็นที่รักเคารพบูชาของลูก

ลูกโชคดีที่สุดที่ได้เกิดเป็นลูกคุณพ่อผู้สร้างสมแต่คุณงามความดีและมีพระคุณต่อลูกอย่างล้นเหลือ คุณพ่อเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งในด้านการเป็นพ่อ-บ้าน เป็นเพื่อน และผู้บังคับบัญชา เพราะท่านมีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม กตัญญูกตเวที มีเมตตากรุณา ความอุตสาหะ และความเข้มแข็งเด็ดขาด สมลักษณะของ "ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์" ท่านจึงเป็นที่รักใคร่เคารพนับถือของบุคคลทั่วไป คุณพ่อพยายามส่งเสริมการศึกษาและความก้าวหน้าของลูก ๆ และอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีซึ่งลูกไม่เคยลืม และได้พยายามปฏิบัติตนอยู่ ท่านเคยพร่ำเสมอว่า "เกิดเป็นคนต้องสร้างความเจริญให้แก่ตนเอง" หมายถึงให้ประกอบแต่คุณงามความดี ขยันหมั่นเพียร มัธยัสถ์ ประพฤติดี ประพฤติชอบ สร้างความก้าวหน้า ให้ตนเอง ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น คำขวัญข้อนี้ลูกจะขอยึดถือเป็นหลักประจำใจตราบชั่วชีวิตของลูก

คุณพ่อได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่เสียสละอย่างแท้จริง โดยไม่หวังผลใด ๆ ตอบแทน ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นพ่อบ้านที่ดีโดยสมบูรณ์จนกระทั่งวาระสุดท้ายที่ได้จากโลกนี้ไป คุณพ่อมีแต่พระคุณอันสูงสุดที่ลูกยังมิทันได้ตอบแทน ลูกไม่ทราบจะสรรหาถ้อยคำใดมากล่าวถึงความเสียใจ เสียดาย อาลัย อาวรณ์ต่อคุณพ่อได้ หากชาติหน้ามีลูกขอตั้งปณิธานเกิดเป็นลูกคุณพ่ออีก.

มัลลิกา ภูรัต /๑๒ พ.ย. ๐๔

คำไว้อาลัยจากบุตรคนสุดท้อง

ผมเข้าใจว่าพี่ ๆ ทุกคนต่างก็ได้กล่าวคำไว้อาลัยกันไว้แล้วคนละไม่มากก็น้อย ผมขอถือโอกาสกล่าวซ้ำอีกทีว่า การสูญเสียคุณพ่อไปอย่างกระทันหันนี้ เป็นการสูญเสียครั้งที่ยิ่งใหญ่ในชีวิตผม ซึ่งผมเชื่อว่าเป็นการสูญเสียครั้งที่ยิ่งใหญ่ของทุก ๆ คนในครอบครัวด้วย คุณพ่อได้ก่อร่างสร้าง-ตัวมาด้วยลำแข้งของท่านเองจนกระทั่งได้เป็นใหญ่เป็นโตมีหน้ามีตา ทำให้ครอบครัวมีหลักฐานเป็นปึกแผ่นมั่นคงจนถึงทุกวันนี้ ตลอดเวลาที่ท่านมีชีวิตอยู่ ท่านได้ทำงานมาด้วยความเหนื่อยยาก ซื่อสัตย์และมั่นคง ตั้งหน้าประกอบแต่คุณงามความดี เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่วงศ์ตระกูล ภูรัต ของเราและเพื่อให้ทุกๆคนในครอบครัวอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข บุญคุณของท่านที่มีต่อตระกูล ภูรัต นับว่าใหญ่ยิ่งเหนือสิ่งอื่นใด ๆ ผมรู้สึกเสียใจและสลดใจเป็นอย่างยิ่งที่ยังไม่มีโอกาสได้ประกอบคุณงามความดีอะไร เพื่อเป็นการตอบสนองพระคุณอันใหญ่หลวงของท่าน ชีวิตของครอบครัวใด ๆ ก็ตามจะมีความสุขสมบูรณ์แบบได้ ก็ต่อเมื่อสมาชิกของครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวก็เป็นปัจจัยอันสำคัญอีกอันหนึ่งที่จะบันดาลให้ครอบครัวมีความสุข ผมรู้สึกเสียดายอย่างมากที่มีโอกาสได้อยู่ใกล้ชิดกับคุณพ่อน้อยเกินกว่าที่จะให้ความเข้าใจระหว่างคุณพ่อกับผมลึกซึ้งดีพอเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามผมเข้าใจดีถึงความรักและหวังดีที่ท่านมีต่อพี่ ๆ ทุกคนรวมทั้งตัวผมด้วย คุณพ่อท่านจากไปครั้งนี้ก็เป็นการจากไปแต่เพียงกายเท่านั้น ส่วนชื่อเสียงและคุณงามความดีของท่านนั้น

ยังอยู่อย่างมั่นคงและถาวรตราบจนชั่วฟ้าดินสลาย อยู่เพื่อเป็นอนุสสรณ์และตัวอย่างแก่พวกอนุชนรุ่นหลังของตระกูล ภูรัต ที่จะได้ประกอบแต่คุณงามความดีสืบแทนท่านต่อไป ในที่สุดนี้ผมขอกราบเท้า หากคุณพ่อญาณวิถีใดผมได้เคยล่วงเกินท่านมาแต่หนหลัง ขอให้ท่านอโหสิกรรมให้ผมผู้เป็นบุตรคนสุดท้องด้วย และผมขออธิษฐานให้วิญญาณของคุณพ่อท่าน ไม่ว่าจะสิงสถิตอยู่ ณ แห่งหนตำบลใดก็ตาม จงไปสู่สุคติภพด้วย เทอญ.

ชนะ ภูรัต

๙ ต.ค. ๒๕๐๔
Bloomington, Indiana
U. S. A.

โคลงปฐมสระ

ระวังระลึกไว้ เสมอ
จะก่อจะทำเผลอ จะพล้ำ
สติประดับเจอ ประโยชน์นะเฮย
สงบสงัดกล้ำ จะคร้านสุขสบาย

คำกลอนภาษาอังกฤษ

Be a real man and work. Don't be jerk and clumsy.
Do the best merrily. All success will be yours.

ภาคไทย

เป็นคนจริงแล้วจงทำ อย่างุมงำ ให้ล่าช้า
ดีที่สุด ทำเริงร่า ความสำเร็จ เป็นของเรา.

อุทัย

คำสดุดีแด่

พล.ต.ต. หลวงราชจบแดน (ภู่ ภูรัต)

ท่านผู้นี้เป็นพี่ชายคนที่ ๑ ของข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้าชอบเรียกท่านว่า "พี่หลวง" ชีวิตของท่านตอนแรก ๆ เมื่อยังเป็นเด็กบิดาท่านได้นำไปฝากไว้กับท่านพระอาจารย์หุ่น วัดบางน้ำผึ้งนอก อำเภอพระประแดง พี่หลวงได้เริ่มชีวิตด้วยการอ่านหนังสือจนท่านอาจารย์ชม และทำนายชีวิตไปข้างหน้าว่า พี่หลวงจะได้เป็นขุนนาง ซึ่งชีวิตในตอนนี้เราพอหยิบยกเอาปรัชญาออกมาใช้ได้เลยว่า "ชีวิตคือการอ่าน ถ้าวันไหนไม่ได้อ่าน วันนั้นเราจะต้องเป็นคนโง่"

ครั้นเมื่อเข้ารับราชการแล้วก็ได้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วจนเป็นถึงนาย-พล พี่หลวงมีความยุติธรรมเป็นธรรมะประจำใจ ไม่มีการบุคโขโรคณะ ชาวบ้าน พี่น้อง ลูกหลาน รักเสมอเหมือนกันหมด ใครถูกว่าถูก ใครผิดว่าผิด ไม่ยอมสนับสนุนอธรรมอย่างเด็ดขาด ถือว่าธรรมย่อมชนะอธรรม "ธรรมะแม้มีน้อยก็ย่อมเอาชนะอธรรมแม้มีกำลังมากได้" ธรรมอันนี้ดลใจให้พี่หลวงได้มีชีวิตอันแจ่มใส เป็นที่เกาะที่ยึดของญาติพี่น้องและลูกหลาน เป็นที่น่าคบหาแก่กัลยาณชนผู้พบเห็นทั่วไป แม้รูปดับไปแล้ว แต่ชีวิตคือธรรมอันนี้ยังคงปรากฏอยู่ เป็นธรรมทานคอยสกิดเตือนใจแก่อนุชนรุ่นหลังที่ใคร่ต่อการก้าวหน้าและความรุ่งเรืองแห่งชีวิตตลอดไป

"ทำดีใจดี ทำชั่วใจชั่ว" ชีวิตของพี่หลวงอันกอร์ปด้วยธรรม ธรรมนี้คือ มรรค ที่จะนำไปสู่ภพที่ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอย่างไม่ต้องสงสัยเลย

จ.ส.ต. พูน ภูรัต

แผนก ๓ กองกำกับการ ๑ สันติบาล

พ.ย. ๒๕๐๔

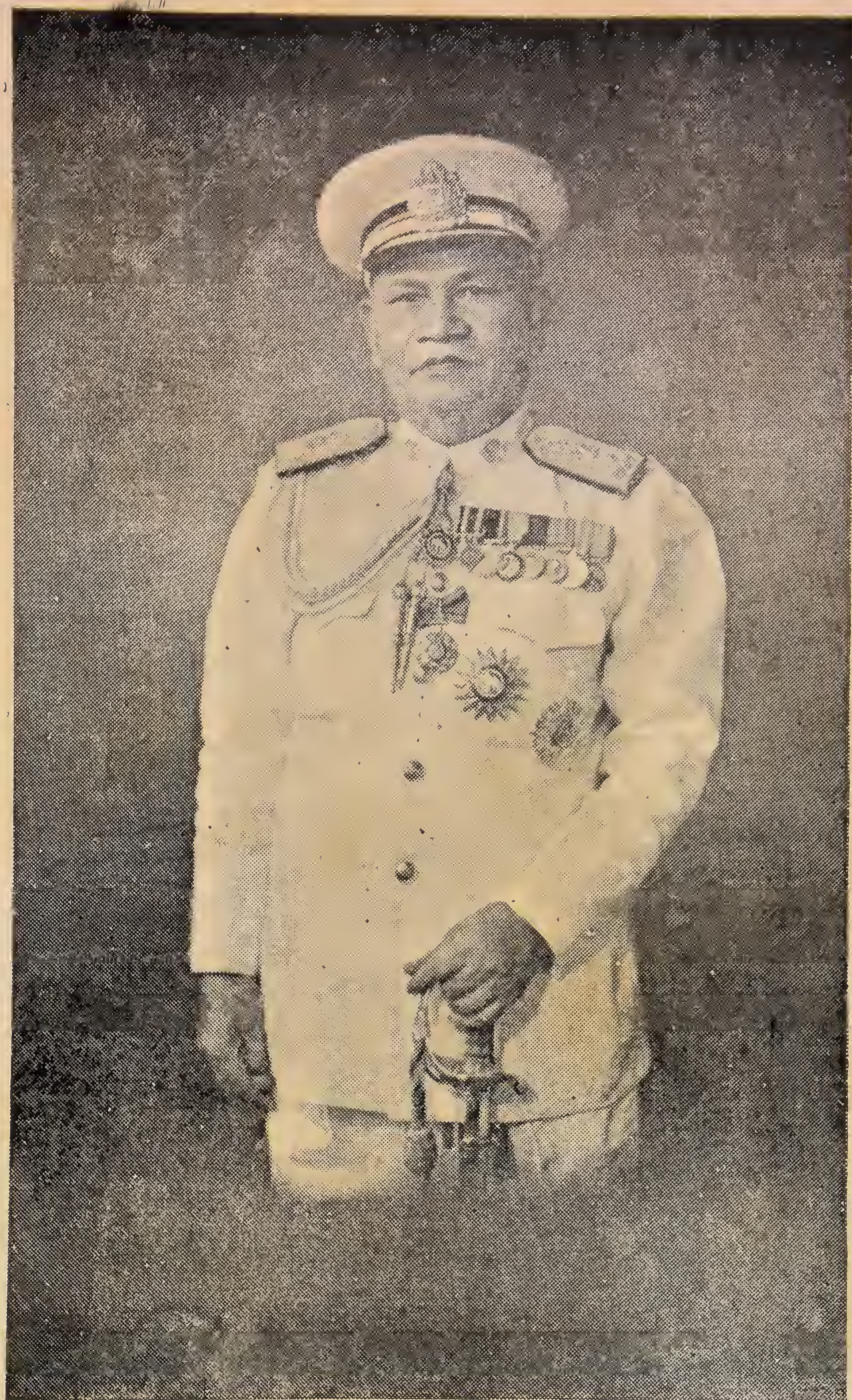
คำอาลัยรำลึก

คุณพี่หลวงราชจบแดน ท่านเป็นพี่เขยคนเดียวที่ข้าพเจ้าเคารพรักเป็นอย่างสูง สมัยเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ ข้าพเจ้าซึ่งมีศักดิ์เป็นน้องได้ไปมาหาสู่ติดต่ออยู่กับท่านเสมอ ครั้งใดที่ข้าพเจ้าประสพกับความทุกข์ร้อนประการใด ถ้าข้าพเจ้าออกปากขอความช่วยเหลือ แม้จะเป็นสักกี่ครั้งกี่หนก็ตาม ท่านไม่เคยปฏิเสธแม้แต่ครั้งเดียว ท่านมีเมตตากรุณายินดีระงับความทุกข์ให้ทุกครั้ง แม้จะเป็นหน้าที่การงานก็ดี ท่านก็คอยให้การสนับสนุนทุกเมื่อ พระคุณที่เปี่ยมด้วยเมตตาจิตที่ท่านได้ให้แก่ข้าพเจ้ามานั้น คงซาบซึ้งฝังลึกอยู่ในดวงจิตของข้าพเจ้ามิรู้ลืม เมื่อมาศูนย์สิ้นท่านผู้มีอุปการะคุณเสียเช่นนี้ ความเศร้ารันทดใจย่อมเกิดแก่ข้าพเจ้า ยากที่จะพรรณนาในที่นี้ได้

ขอกุศลผลบุญที่ได้บำเพ็ญในครั้งนี้ จงประสิทธิผลให้ท่านได้รับและดลบันดาลให้ท่านผู้เปี่ยมด้วยพระคุณของข้าพเจ้า จงไปบังเกิดในสัม-ปรายภพอันมีแต่ความผาสุขชั่วนิจนิรันดร์.

จากน้อง

วัฒนา สุวรรณโชติ

นายพลตำรวจตรี หลวงราชจบแดน

(ภู่ ภูรัต)

เกิดวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๘

มรณะกรรมวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๓

ประวัติ

นายพล.ต.ต. หลวงราชจบแดน

นามเดิมชื่อ ภู่ ภูรัต เกิดเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๙ ตรงกับวันจันทร์ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๕ ปีวอก จ.ศ. ๑๒๕๘ เป็นบุตร นายเปลี่ยน นางจ่าย เกิดที่ตำบลบางกอบัว อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สำเร็จวิชาสามัญชั้นตรี ใน ร.ร. มัธยมพิเศษปทุมคงคา เข้าเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจเมืองนครปฐม เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๔๕๕ ในปลายปี พ.ศ. ๒๔๕๗ สอบไล่สำเร็จออกเป็นนายร้อยตำรวจ ได้เป็นที่ ๑ ในจำนวนนักเรียน ๑๖ นาย

กรมตำรวจภูธรมีคำสั่งให้เป็นนักเรียนทำการนายร้อย แต่วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๕๗

ประวัติการรับราชการ

๒๔๕๘ เลื่อนยศเป็นว่าที่ ร.ต.ต.

๒๔๕๙ เป็น ร.ต.ต.

๒๔๖๒ เป็น ร.ต.ท.

๒๔๖๖ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็นขุนราชจบแดน ถือศักดินา ๔๐๐

๒๔๗๑ เป็น ร.ต.อ.

๒๔๗๓ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็นหลวงราชจบแดน ถือศักดินา ๖๐๐

๒๔๗๗ เลื่อนยศเป็น พ.ต.ต.

๒๔๘๒ เป็น พ.ต.ท.

๒๔๘๗ เป็น พ.ต.อ.

๒๔๙๕ เป็น พล.ต.จ.

๒๔๙๖ ได้รับพระราชทานยศเป็น พล.ต.ต.

๒๔๙๘ ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนาน

ประวัติการรับเครื่องราชอิศริยาภรณ์

เมื่อ ๑๑ มี.ค. ๖๔ ได้รับ พระราชทานมงกุฎสยามชั้นที่ ๕

เมื่อ ๗ ต.ค. ๘๐ ได้รับ จัตุรถาภรณ์มงกุฎสยาม

เมื่อ ๑๙ ก.ย. ๘๔ ได้รับ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

เมื่อ ๑๘ ก.ย. ๘๕ ได้รับ ตริตาภรณ์ช้างเผือก

เมื่อ ๔ ธ.ค. ๙๑ ได้รับ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย

เมื่อ ๕ พ.ค. ๙๓ ได้รับ เหรียญเงินบรมราชาภิเศก

เมื่อ ๑๗ พ.ย. ๙๖ ได้รับ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก.

ลำดับเหรียญ

เมื่อ ๓ ต.ค. ๖๖ ได้รับ เหรียญราชรุจิทอง

เมื่อ ๒๕ ก.พ. ๖๘ ได้รับ เหรียญบรมราชาภิเศก

เมื่อ ๔ เม.ย. ๗๕ ได้รับ เหรียญงานฉลองพระนคร ๑๕๐ ปี

เมื่อ ๑๒ เม.ย. ๗๘ ได้รับ เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

เมื่อ ๑๙ ก.ย. ๘๔ ได้รับ เหรียญจักรพรรดิมาลา

เมื่อ ๑๙ ก.ค. ๘๖ ได้รับ เหรียญช่วยราชการเขตภายใน
เมื่อ ๕ พ.ค. ๙๓ ได้รับ เหรียญเงินบรมราชาภิเศก.

ตำแหน่งหน้าที่ระหว่างรับราชการ

เมื่อ ๑ พ.ค. ๕๕ เป็น นร. นายร้อยตำรวจภูธร นครปฐม
เมื่อ ๑ เม.ย. ๕๘ เป็น นร. ทำการนายร้อย ประจำ ร.ร.นายร้อย-ตำรวจ นครปฐม
เมื่อ ๑ เม.ย. ๖๑ เป็น ประจำ ร.ร. นายร้อยตำรวจ สระปทุม
เมื่อ ๗ ต.ค. ๖๓ เป็น ผบ. กอง ร. ๑ ร.ร. พลตำรวจ
เมื่อ — ก.ค. ๖๘ เป็น ผบ. กอง จังหวัดสกลนคร
เมื่อ ๒๘ เม.ย. ๗๑ เป็น ผบ. กอง จังหวัดขอนแก่น
เมื่อ ๔ ก.ค. ๗๔ เป็น ผบ. กอง และทำการหน้าที่ตำรวจภูบาล จังหวัดขอนแก่น
เมื่อ ๑๓ ก.ค. ๗๕ เป็น สารวัตรแขวงตำรวจนครบาลกองพิเศษ
เมื่อ ๑๘ พ.ย. ๗๕ เป็น ผกก.ภ. ภาคตะวันออกสายที่ ๔ จ. อุดร ฯ
เมื่อ ๒๒ ก.พ. ๗๖ เป็น ผกก.ภ. สายที่ ๑๑ จ. อุดรฯ
เมื่อ ๕ พ.ย. ๗๘ เป็น ผกก.ภ. สายที่ ๖ จ. ฉะเชิงเทรา
เมื่อ ๙ ต.ค. ๘๐ เป็น ผกก.ภ. จ. นครปฐม
เมื่อ ๑ ม.ค. ๘๐ เป็น ผกก.น. ๒ ธนบุรี
เมื่อ ๙ มี.ค. ๘๐ เป็น ประจำกรมตำรวจ
เมื่อ ๑ เม.ย. ๘๑ เป็น ประจำ บก.ส.
เมื่อ ๑๖ มิ.ย. ๘๑ เป็น ผกก. รร. ตำรวจปทุมวัน
เมื่อ ๑ พ.ค. ๘๒ เป็น ผกก. ร.ร. ตำรวจหาดใหญ่

เมื่อ ๑ ธ.ค. ๘๓ เป็น รองผบก.น. ฝ่ายปกครอง
เมื่อ ๗ ก.ย. ๘๖ เป็น หน. ตำรวจรัฐกลันตัน
เมื่อ ๑ พ.ค. ๘๗ เป็น ผบก.ภ. เขต ๗
เมื่อ ๑ ธ.ค. ๘๘ เป็น ผบก.ภ. เขต ๒
เมื่อ ๑๑ ต.ค. ๘๙ เป็น ผบก.น. ธนบุรี
เมื่อ ๒๘ พ.ย. ๙๐ เป็น ผบก.น. เหนือ
เมื่อ ๓ ต.ค. ๙๑ เป็น ผู้ช่วย ผบช.น.
เมื่อ ๒ มี.ค. ๙๒ เป็น ผู้ช่วย บช.ภ.
เมื่อ ๒๔ พ.ย. ๙๓ เป็น ผู้รักษาการในตำแหน่งผู้ช่วยจเรตำรวจ
เมื่อ ๑๕ ธ.ค. ๙๓ เป็น ผู้ช่วยจเรตำรวจ
เมื่อ ๑๒ ธ.ค. ๙๔ เป็น ผบก.ศษ.
เมื่อ ๑ ก.ค. ๙๔ ได้รับเงินพิเศษสู้รบกรณีปราบกบฏ๒๙มิ.ย.๙๔
เมื่อ ๒ มิ.ย. ๙๘ เป็นประจำกรมตำรวจ
เมื่อ ๑๑ ส.ค. ๙๘ ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนาน

ราชการพิเศษ

๑. ได้รับคำสั่งกรมตำรวจที่ ๒/๒๔๗๔ ลง ๒๘ ธ.ค. ๗๔ ให้ไปสืบราชการลับเรื่องพวกญวนตั้งสมาคมลับที่ จ. สกลนคร

๒. ได้รับคำสั่งกรมตำรวจที่ ๔๙๓๕ ลง ๔ ก.ค. ๗๗ ให้เป็นประธานกรรมการไต่สวนเรื่อง ผกก.ภ. จว. อุบลฯ ถูกหาเป็นจำเลยในคดีเรื่องนี้

๓. ได้รับคำสั่งกรมตำรวจที่ ส. ๒๑๗ ลง ๙ เม.ย. ๗๘ ให้เป็นประธานกรรมการไต่สวนเรื่อง ผบก.ภ. จว. ขอนแก่นเป็นจำเลยในคดีเรื่องนี้

๔. ได้รับคำสั่งที่ ๕/๘๐ ลง ๔ ก.ค. ๘๑ ตั้งให้เป็นกรรมการที่ปรึกษาราชการกรมตำรวจ

๕. ได้รับคำสั่งที่ ๑๐๑๘/๘๑ ลง ๑ ธ.ค. ๘๑ ให้เป็นประธานกรรมการสอบคัดเลือกพลตำรวจเป็นนายตำรวจชั้นประทวน

๖. ได้รับคำสั่งให้เป็นประธานกรรมการสอบไล่ลูกแถว เป็นนายตำรวจชั้นประทวน

๗. ตามคำสั่ง บก. ที่ ๓๖/๘๓ ลง ๑๗ ต.ค ๘๓ ตั้งให้เป็นประธานกรรมการสอบคัดเลือกพลตำรวจ เป็นนายตำรวจชั้นประทวน

๘. ได้รับคำสั่งให้เป็น รองประธานกรรมการ สอบคัดเลือกนายสิบตำรวจเอก เป็นจ่า และนายดาบเป็นพนักงานสอบสวน

๙. ได้รับคำสั่งให้เป็น รองประธานกรรมการสอบคัดเลือก ส.ต.อ. เป็น จ.ส.ต. และ จ.ส.ต. เป็นพนักงานสอบสวน

๑๐. ได้รับคำสั่งหมู่ ตร. ที่ ๒๐๓ ลง ๒๔ ก.พ. ๒๔๘๔ ตั้งให้เป็นรองประธานกรรมการที่ปรึกษาราชการตำรวจ

๑๑. ตามคำสั่งหมู่ ตร. ที่ ๑๔๓๔ ลง ๗ ต.ค. ๘๔ แต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการพิจารณาปรับปรุง และวางอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดต่าง ๆ

๑๒. ตามคำสั่ง ผบก.น. ให้เป็นผู้ช่วยประธานสอบคัดเลือกพลตำรวจเป็นชั้นประทวน

๑๓. ตามคำสั่ง ผบก.น. ให้เป็นรองประธานสอบคัดเลือก ส.ต.อ. เป็น จ.ส.ต. และ จ.ส.ต. เป็นพนักงานสอบสวน

๑๔. ตามบัญชาอธิบดีกรมตำรวจให้เป็น หน. สารวัตพานิช ไปร่วมมือกับเจ้าหน้าที่กระทรวงพาณิชย์

๑๕. เมื่อ ๑๗ มี.ค. ๙๐ เป็นประธานกรรมการสอบไล่นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้น ๓

๑๖. ได้รับคำสั่งกรมตำรวจ ให้ไปสืบสวนติดตามตัวบาดหลวงนา-ตาเล มาเน ซึ่งถูกคนร้ายจับตัวไปเรียกค่าไถ่

๑๗. ตามคำสั่งหมู่ที่ ๓๕๒๑/๘๙ ลง ๑๕ ต.ค. ๘๙ แต่งตั้งให้เป็นกรรมการพิจารณาตอบกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑๘. เมื่อ ๗ พ.ย. ๙๒ ได้เป็นประธานกรรมการสอบคัดเลือก ส.ต.อ. เป็น จ.ส.ต.

๑๙. เมื่อ ๗ ต.ค. ๙๓ เป็นรองประธานกรรมการพิจารณาการตอบกระทู้ถามของสมาชิกสภา ฯ

๒๐. เมื่อ ๑๘ ก.พ. ๙๕ ได้เป็นกรรมการดำเนินการสอบไล่นักเรียนสารวัตร และผู้บังคับกองตำรวจรุ่นที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๙๔

๒๑. เมื่อ ๓๑ ต.ค. ๙๒ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนฝ่ายกรมตำรวจไปร่วมกับผู้แทนกระทรวงกลาโหม และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย พิจารณาระเบียบเรื่องทหารกับตำรวจ

๒๒. เมื่อ ๑ เม.ย. ๙๕ ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบคัดเลือกนายสิบพลตำรวจเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ

๒๓. เมื่อ ๑๗ ธ.ค. ๙๕ ได้รับคำสั่งให้เป็นประธานกรรมการสอบคัดเลือกพลตำรวจเข้ารับการศึกษาใน รร.นสต.

๒๔. เมื่อ ๒๖ ม.ค ๙๖ ได้รับคำสั่งให้เป็นรองประธานกรรมการดำเนินการสอบคัดเลือกนายสิบพลตำรวจเข้าศึกษาใน รร.นรต.

๒๕. เมื่อ ๒ มี.ค. ๙๖ ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นรองประธานกรรม-การสอบไล่นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้น ๓ ปีการศึกษา ๒๔๙๕—๖

๒๖. เป็นนายตำรวจราชสำนักเวร ตามประกาศสำนักนายก ฯ ลง ๑๒ พ.ย. ๙๕

๒๗. เมื่อ ๒๖ ต.ค. ๙๖ ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการดำเนินการสอบคัดเลือกพลตำรวจเป็น นร. ใน รร.นสต.

๒๘. เมื่อ ๒๐ ม.ค. ๙๗ ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นรองประธานกรรมการทำการสอบวิชานักเรียนนายร้อยตำรวจชั้น ๓ ปีการศึกษา ๒๔๙๖-๗

๒๙. เมื่อ ๑๒ ม.ค. ๙๗ ได้รับคำสั่งแต่งตั้งเป็นรองประธานกรรมการสอบคัดเลือกนายสิบพลตำรวจเป็น นร.นรต.

การอุปสมบท

ได้อุปสมบทที่วัดน่าพระธาตุ เมื่อวันที่ ๒๘ มิ.ย. ๖๐ ลาอุปสมบท เมื่อ ๔ ต.ค. ๖๐

ประวัติครอบครัว

นายพล.ต.ต. หลวงราชจบแดน ได้ทำการสมรสกับ นางดุสิดา ภูรัต (หงษ์โสภณ) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ มีบุตรธิดารวม ๗ คน

๑. นายไพศาล ภูรัต
๒. นางบุษกร บุณยมานิตย์
๓. นายประเทศ ภูรัต
๔. นายพิภพ ภูรัต
๕. นางทิพมาศ นิธิประภา
๖. น.ส. มัลลิกา ภูรัต
๗. นายชนะ ภูรัต

หลักการ

จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง และอาญา ฯลฯ

เหตุผล

เด็กและเยาวชน ฯลฯ

พระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

พ.ศ. ๒๔๙๔

ในพระปรมาภิไธย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ธานีนิวัต กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๔

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้น เพื่อสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน

พระมหากษัตริย์ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในท้องที่ใด ที่ศาลคดีเด็กและเยาวชน เปิดดำเนินการแล้ว บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีข้อความแย้งหรือขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับในท้องที่นั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

หลักการ จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและอาญา เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ และให้มีวิธีการสำหรับใช้แก่เด็กและเยาวชนให้เหมาะสม

เหตุผล เด็กและเยาวชน ไม่มีความรู้สึกผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ เมื่อถูกหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ถ้าจะให้จับกุมคุมขังสอบสวน และฟ้องร้องเหมือนผู้ใหญ่ ย่อมเป็นการกระทบกระเทือนจิตใจและทำลายสุขภาพมากเกินไป และจะทำให้เด็กเสียคนยิ่งกว่าที่จะทำให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี จึงจำเป็นต้องบัญญัติวิธีการปฏิบัติไว้โดยเฉพาะ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"เด็ก" หมายความว่า บุคคลอายุเกินกว่าเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินกว่าสิบสี่ปีบริบูรณ์

"เยาวชน" หมายความว่า บุคคลอายุเกินกว่าสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่ให้หมายความถึงบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส

"คดีธรรมดา" หมายความว่า คดีอื่น ๆ นอกจากคดีที่พิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

"ศาลคดีเด็กและเยาวชน" หมายความว่า ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ศาลคดีเด็กและเยาวชนประจำจังหวัด หรือแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัตินี้

"ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน" หมายความว่า ศาลคดีเด็กและเยาวชน ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเด็กและเยาวชน และศาลฎีกาแผนกคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัตินี้

"สถานพินิจ" หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

"คณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก" หมายความว่า คณะ-กรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

"พนักงานคุมประพฤติ" หมายความว่า พนักงานควบคุมและสอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชน ตามที่บัญญัติไว้ในพระราช-บัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
ศาลคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางขึ้นในจังหวัดพระนคร ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ และจะเปิดดำเนินการได้เมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

ในจังหวัดอื่น นอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้จัดตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในศาลจังหวัดทุกศาล แผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดใดจะเปิดดำเนินการได้เมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

ให้ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี และให้แผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัด มีเขตอำนาจเช่นเดียวกับศาลที่ตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนนั้น

ให้ศาลคดีเด็กและเยาวชนเป็นศาลยุติธรรมชั้นต้น ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๗ ถ้าจะตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนประจำจังหวัดขึ้นในจังหวัดใด ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ ซึ่งจะต้องระบุเขตอำนาจของศาลนั้นไว้ด้วย

ในกรณีที่ตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนประจำจังหวัดขึ้นในจังหวัดที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เปิดดำเนินการแผนกคดีเด็กและเยาวชน ในศาลจังหวัดขึ้น ตามความในมาตรา ๖ แล้ว ให้แผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชนประจำจังหวัดนั้น เลิกดำเนินการ และให้โอนบรรดาคดีที่ค้างพิจารณามาพิจารณาพิพากษาในศาลคดีเด็กและเยาวชนประจำจังหวัด

มาตรา ๘ ศาลคดีเด็กและเยาวชนมีอำนาจเช่นเดียวกับศาลจังหวัด ในคดีดังต่อไปนี้

(๑) คดีอาญา ที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และคดีอาญาที่มีข้อหาว่าบุคคลอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไป แต่ยังไม่เกินกว่ายี่สิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ซึ่งศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้โอนมาตามความในมาตรา ๙ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเยาวชนเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้

(๒) คดีแพ่ง ที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาล หรือกระทำการใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวแก่ผู้เยาว์ ซึ่งจะต้องบังคับใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๗ มาตรา ๑๕๒๐ มาตรา ๑๕๒๓ มาตรา ๑๕๒๗ มาตรา ๑๕๒๘ มาตรา ๑๕๒๙ มาตรา ๑๕๓๖ มาตรา ๑๕๓๘ (๖) มาตรา ๑๕๔๖ มาตรา ๑๕๔๗ มาตรา ๑๕๕๒ มาตรา ๑๕๕๖ มาตรา ๑๕๖๑ มาตรา ๑๕๖๒ มาตรา ๑๕๖๔ มาตรา ๑๕๖๕ มาตรา ๑๕๖๖ มาตรา ๑๕๖๗ มาตรา ๑๕๗๔ มาตรา ๑๖๑๐ มาตรา ๑๖๑๑ และมาตรา ๑๖๙๒

(๓) คดีที่ศาลจะต้องพิพากษาหรือสั่งเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชน ตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเด็กและนักเรียน และกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งบทบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๙ ในกรณีที่บุคคลอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไป แต่ยังไม่เกินกว่ายี่สิบปี ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส กระทำการอันกฎหมาย

บัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาเห็นว่าร่างกายหรือจิตใจของบุคคลผู้นั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเยาวชน ก็ให้ศาลนั้นมีอำนาจสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลคดีเด็กและเยาวชนที่มีอำนาจ

มาตรา ๑๐ ในท้องที่ที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนเปิดดำเนินการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นใดในท้องที่นั้นพิจารณาพิพากษาคดีอาญาหรือคดีแพ่งซึ่งอยู่ในอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชน

ถ้าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญา ร่วมกับบุคคลอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป หรือบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส ให้แยกพิจารณาพิพากษาเด็กหรือเยาวชนในศาลคดีเด็กและเยาวชน เว้นแต่ศาลเช่นว่านั้นจะได้พิจารณาเห็นสมควร และมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาพิพากษาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีธรรมดา ในกรณีที่ศาลธรรมดาเป็นผู้พิจารณาพิพากษาเด็กหรือเยาวชน ให้ศาลธรรมดามีอำนาจดำเนินการลงโทษและใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๑๑ คดีที่พิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนอยู่แล้วนั้น ให้ศาลนั้นคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จสำนวน แม้ว่าในระหว่างพิจารณาจำเลย จะมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์หรือยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือบรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส แล้วแต่กรณีและถ้าจะมีอุทธรณ์หรือฎีกา ก็ให้ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเด็กและเยาวชน หรือศาลฎีกาแผนกคดีเด็กและเยาวชน เป็นผู้พิจารณาพิพากษา และมีอำนาจลงโทษ หรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชน เสมือนหนึ่งจำเลยยังเป็นเยาวชนอยู่

มาตรา ๑๒ การพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา และศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนนั้น ให้เป็นอันใช้ได้ แม้ความจริงจะปรากฏในภายหลังว่า ข้อเท็จจริงในเรื่องอายุหรือการบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสของบุคคลที่เกี่ยวข้องจะผิดไป ซึ่งถ้าปรากฏเสียแต่ต้นจะเป็นเหตุให้ศาลนั้น ๆ ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา ก็ตาม

ถ้าความจริงดังกล่าวในวรรคก่อน ปรากฏขึ้นในระหว่างพิจารณาไม่ว่าในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา ให้ศาลนั้น ๆ โอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป

มาตรา ๑๓ ศาลคดีเด็กและเยาวชนทุกศาล ให้มีผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบ ตามจำนวนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นสมควร

มาตรา ๑๔ ให้มีอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางหนึ่งคน และให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ในศาลคดีเด็กและเยาวชนประจำจังหวัดศาลละหนึ่งคน

ในกรณีที่จัดตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในศาลจังหวัด ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเด็กและเยาวชนหนึ่งคน และเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเด็กและเยาวชน เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชน

เมื่อตำแหน่งอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางว่างลง หรือเมื่ออธิบดีศาลไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดให้ผู้พิพากษานายหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนชั่วคราวก็ได้

เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนว่างลง หรือเมื่อผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลหรือในแผนกนั้น เป็นผู้ทำการแทนชั่วคราว

มาตรา ๑๕ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลและผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชน จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นจากข้าราชการตุลาการสามัญ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งมีอัธยาศัยและความประพฤติเหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน

ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชน จะเป็นผู้พิพากษาในศาลชั้นอื่นศาลใดศาลหนึ่งด้วยก็ได้

มาตรา ๑๖ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาและข้าหลวงยุติธรรม ตามที่บัญญัติไว้ในพระ-ธรรมนูญศาลยุติธรรม และในกรณีที่เห็นสมควรจะมอบให้ข้าหลวงยุติธรรมปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้

อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เป็นผู้รับผิดชอบในงานของศาลคดีเด็กและเยาวชนทั่วราชอาณาจักร

อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เป็นผู้รับผิดชอบในงานของสถานพินิจ สำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ตลอดถึงโรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และหน่วยราชการ บรรดาที่จะได้จัดตั้งขึ้น ให้อยู่ในความรับผิดชอบของอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชน

กลาง ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความในวรรคนี้ ให้อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางมีฐานะเสมือนอธิบดี ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ให้อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มีอำนาจออกใบอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งโรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานพยาบาลเด็ก หรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ในกรณีเช่นว่านี้ ให้อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มีอำนาจควบคุมดูแลโรงเรียนหรือสถานดังกล่าวแล้ว และให้มีอำนาจที่จะเพิกถอนใบอนุญาตที่ได้ออกให้นั้นได้ด้วย

มาตรา ๑๗ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชน มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๑๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ ศาลคดีเด็กและเยาวชนต้องมีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคน และผู้พิพากษาสมทบอีกสองคน ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นสตรีหนึ่งคน จึงจะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้เต็มอำนาจศาล

มาตรา ๑๙ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชน คนใดคนหนึ่ง มีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม แต่ถ้าอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชน เห็นว่าคดีมีลักษณะอันสมควรจะสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบหนึ่งคนนั่งพิจารณาร่วมกับตนเอง หรือผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนเป็นองค์

คณะก็ให้มีอำนาจสั่งได้ และให้องค์คณะเช่นว่านี้มีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๒๐ ผู้พิพากษาสมทบแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชน จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งขึ้นจากบุคคล ซึ่งคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ คัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ คือ

(๑) มีอายุไม่น้อยกว่าสามสิบปีบริบูรณ์

(๒) มีหรือเคยมีบุตรมาแล้ว หรือเคยทำงานเกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์หรืออบรมเด็กมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี

(๓) ได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลคดีเด็กและเยาวชน และหน้าที่ตุลาการมาแล้ว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการฝ่ายตุลาการสามัญได้ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ เว้นแต่ในเรื่องพื้นความรู้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบนั้น ต้องมิใช่ข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภา หรือทนายความ

ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละสองปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งผู้ที่พ้นตำแหน่งไปแล้วให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้

ก่อนเข้ารับตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบจะต้องสาบานหรือปฏิญาณตัวต่อหน้าอธิบดีศาลหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งตนจะเข้าสังกัด แล้วแต่กรณี ว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและรักษาความลับในราชการ

มาตรา ๒๑ ผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำงานฝ่ายตุลาการ ตามความหมายของกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา ๒๒ ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่งในกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ออกตามวาระ หรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ล้มละลาย

(๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(๖) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ออก เพราะขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวรที่กำหนดถึงสามครั้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือเพราะกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุที่ข้าราชการฝ่ายตุลาการ อาจต้องถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

มาตรา ๒๓ ให้อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชน แล้วแต่กรณี กำหนดเวรซึ่งผู้พิพากษาสมทบจะต้องปฏิบัติการ ผู้พิพากษาสมทบที่นั่งพิจารณาคดีเรื่องใดจะต้องพิจารณา

คดีเรื่องนั้นต่อไปจนกว่าจะเสร็จ เว้นแต่เจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ในกรณีเช่นว่านี้ ให้อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบคนอื่นเข้าปฏิบัติการแทน

ผู้พิพากษาสมทบให้ได้รับค่าป่วยการตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔ ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการมาใช้บังคับแก่อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน และข้าราชการฝ่ายธุรการ

มาตรา ๒๕ ให้อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางมีฐานะ สิทธิ และหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการและกฎหมายอื่น

ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนมีฐานะ สิทธิ และหน้าที่เช่นเดียวกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาลชั้นต้น ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการและกฎหมายอื่น

ให้ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนมีฐานะ สิทธิ และหน้าที่เช่นเดียวกับผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการและกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๖ วิธีพิจารณาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเด็กและเยาวชน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

หมวด ๒
อุทธรณ์

มาตรา ๒๗ คดีที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนได้พิพากษา หรือมีคำสั่งแล้วนั้น ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้เหมือนอย่างคดีธรรมดา ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ เว้นแต่

(๑) กรณีที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งตามมาตรา ๕๗ (๑) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

(๒) กรณีที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เฆี่ยน

(๓) กรณีที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งไปควบคุมตัวไว้ยังสถานพินิจหรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก

(๔) กรณีที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้กักขังไว้ไม่เกินสามปี

(๕) กรณีที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งตามมาตรา ๓๒

มาตรา ๒๘ ให้อธิบดีศาลอุทธรณ์ จัดตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในศาลอุทธรณ์แผนกเดียวหรือหลายแผนกตามความจำเป็น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีการอุทธรณ์จากศาลคดีเด็กและเยาวชน

หมวด ๓
ฎีกา

มาตรา ๒๙ คดีที่ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเด็กและเยาวชนได้พิพากษาหรือมีคำสั่งแล้วนั้น ให้ฎีกาไปยังศาลฎีกาได้เหมือนอย่างคดีธรรมดาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ เว้นแต่กรณีที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามความในมาตรา ๒๗

มาตรา ๓๐ ให้ประธานศาลฎีกาจัดตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในศาลฎีกา แผนกเดียวหรือหลายแผนกตามความจำเป็น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีการฎีกาจากศาลอุทธรณ์แผนกคดีเด็กและเยาวชน

หมวด ๔
การลงโทษ การเปลี่ยนโทษ และการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

มาตรา ๓๑ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนดังต่อไปนี้ แทนการลงโทษอาญาได้ คือ

(๑) เปลี่ยนโทษจำคุก หรือโทษกักกันเป็นการกักขังเด็กและเยาวชน ซึ่งจะต้องกักขังในสถานที่ที่มิใช่เรือนจำ เป็นเวลาตามที่ศาลกำหนดแต่อย่าให้เกินกว่าเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(๒) เปลี่ยนโทษจำคุก เป็นการส่งตัวเด็กและเยาวชนไปยังโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรมเด็กเป็นเวลาตามที่ศาลกำหนด แต่อย่าให้เกินกว่าเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) เปลี่ยนโทษปรับเป็นการเฆี่ยนต่อหน้าศาลไม่เกินสิบสองที

หลักเกณฑ์วิธีกักขังและการเฆี่ยนเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าควรจะควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ภายหลังที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์แล้ว ให้ศาลระบุในคำพิพากษาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปจำคุกไว้ในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด

มาตรา ๓๒ การกำหนดเวลากักขังเด็กหรือเยาวชน และการส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังโรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรมนั้น ศาลจะพิจารณากำหนดแต่เพียงระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ ซึ่งภายในระยะขั้นต่ำและขั้นสูง

ดังกล่าวแล้ว ศาลจะปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปโดยปราศจากเงื่อนไขหรือภายใต้เงื่อนไขใด ๆ ดังต่อไปนี้ก็ได้ คือ

(๑) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใด ๆ อันจะจูงใจให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติชั่ว เช่น โรงหญิงโสเภณี สถานที่ที่เล่นการพนัน สถานที่สูบฝิ่น หรือจำหน่ายของมึนเมา

(๒) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนออกจากสถานที่อยู่อาศัยในเวลาค่ำคืน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็น

(๓) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลหรือประเภทบุคคลที่ศาลเห็นไม่สมควร

(๔) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนกระทำการใด ๆ อันจะจูงใจให้เด็กหรือเยาวชนนั้นประพฤติชั่ว

(๕) ให้เด็กหรือเยาวชน ไปรายงานตัวต่อศาล หรือพนักงานควบคุมเป็นครั้งคราว

(๖) ให้เด็กหรือเยาวชนไปศึกษาหรือประกอบอาชีพเป็นกิจจะลักษณะ

ในกรณีที่ศาลกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรานี้ ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจสอดส่องด้วย

ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังที่ศาลกำหนดไว้ ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกหรือหมายจับเด็กหรือเยาวชนนั้นมาตักเตือน หรือส่งเด็กหรือเยาวชนนั้นไปกักขัง หรือส่งตัวไปยังโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรม เป็นระยะเวลาไม่เกินกำหนดเวลาที่เหลืออยู่ก็ได้

มาตรา ๓๓ ในการรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษตามกฎหมายลักษณะอาญานั้น ให้ศาลคดีเด็กและเยาวชนมีอำนาจสั่งรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษเด็กหรือเยาวชน แม้ว่า

(๑) เด็กหรือเยาวชนนั้นเคยถูกศาลพิพากษาว่าได้กระทำผิดมาแล้ว

(๒) โทษอาญาที่ควรจะลงแก่เด็กหรือเยาวชนนั้น เป็นโทษอาญาประเภทอื่นนอกจากโทษจำคุก

(๓) ในกรณีที่เป็นโทษจำคุก กำหนดโทษจำคุกจะมากกว่าสองปี

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ ห้ามมิให้ศาลสั่งจำคุกเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ศาลส่งตัวไปควบคุมในสถานพินิจสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก โรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรม เป็นกำหนดเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปี

หมวด ๕

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๕ คดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลที่พิจารณาคดีธรรมดา ในขณะที่เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้น ให้ศาลที่พิจารณาคดีธรรมดานั้นพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จ แต่ถ้าศาลที่พิจารณาคดีธรรมดาเห็นสมควรจะให้โอนคดีนั้นไปให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พิจารณาพิพากษา ก็ให้โอนไปได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

(ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๔๙๔)

พระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

พ.ศ. ๒๔๙๔

ในพระปรมาภิไธย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ธานีนิวัต กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๔

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

พระมหากษัตริย์ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเฉพาะในท้องที่ที่ได้เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนแล้ว ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"เด็ก" หมายความว่า เด็กตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

<u>หลักการ</u> "ให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนกำหนดวิธีพิจารณาสำหรับศาลคดีเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ"

<u>เหตุผล</u> "เมื่อได้จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นแล้วก็จำจะต้องมีวิธีพิจารณาสำหรับศาลเช่นว่านี้โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นวิธีพิจารณาที่มีลักษณะแตกต่างกันกับวิธีพิจารณาของศาลในคดีธรรมดา ทั้งนี้ เพราะศาลคดีเด็กและเยาวชนนี้ ตั้งขึ้นด้วยความมุ่งหมายที่จะสงเคราะห์และช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ให้กลับตนเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการลงโทษ การพิจารณาไม่ควรจะใช้วิธีที่เคร่งครัดอย่างคดีธรรมดา และควรจะให้บุคคลที่สนใจในสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนมาร่วมการพิจารณาพิพากษาด้วย โดยคำนึงว่า การที่เด็กได้กระทำผิดไปนั้นอาจเป็นเพราะเด็กมีสุขภาพไม่สมบูรณ์ มิได้รับการอบรมที่ดี หรืออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่สมควร ซึ่งในบางประเทศถึงกับถือว่ารัฐเองน่าจะเป็นจำเลย เพราะได้ละทิ้งมิได้นำพาแก่เด็ก อันจะเป็นกำลังของชาติในอนาคต เท่าที่ควรจะกระทำ"

"เยาวชน" หมายความว่า เยาวชนตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

"ผู้ใหญ่" หมายความว่า บุคคลอายุสิบแปดปีบริบูรณ์แล้ว

"ศาลคดีเด็กและเยาวชน" หมายความว่า ศาลคดีเด็กและเยาวชนตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

"ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน" หมายความว่า ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

"คดีธรรมดา" หมายความว่า คดีอื่น ๆ นอกจากคดีที่พิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

"สถานพินิจ" หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

"พนักงานคุมประพฤติ" หมายความว่า พนักงานควบคุมและสอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชน ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับแก่กรณีเกี่ยวกับเรื่องเด็กและเยาวชน เท่าที่ไม่แย้งหรือขัดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี อำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ เท่าที่เกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่ของตน

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

มาตรา ๗ ให้มีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กอยู่ในบังคับบัญชาของ ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

สถานพินิจจะจัดตั้งขึ้น ณ ที่ใด และมีเขตอำนาจเพียงใด ให้กำหนด โดยพระราชกฤษฎีกา และให้สถานพินิจสังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๘ ในท้องที่ที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนเปิดดำเนินการ แต่ มิได้อยู่ในเขตอำนาจของสถานพินิจที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้ว ให้มีคณะกรรมการ คณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ประกอบด้วย ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นประธานโดยตำแหน่ง และนายกเทศมนตรีนคร หรือเมืองสาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสามคน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม แต่งตั้ง เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนด ไว้ในมาตรา ๙ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และอำนาจ หน้าที่ทำนองเดียวกันตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา และให้มีอำนาจ

แต่งตั้งบุคคลซึ่งเต็มใจปฏิบัติหน้าที่ให้เป็น พนักงานคุมประพฤติ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดี-เด็กและเยาวชน และพนักงานอื่นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๙ ให้สถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระ-ราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สืบเสาะและพินิจเรื่อง อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพและฐานะของเด็กหรือเยาวชน ที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และของบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวง เกี่ยวแก่เด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิด เพื่อรายงานต่อศาล

(๒) ควบคุมเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้ในระหว่างที่มีการสอบสวนหรือพิจารณาคดี ในกรณีที่จำเป็นต้องควบคุม

(๓) ให้มีการตรวจรักษาและพยาบาลเด็กและเยาวชนในระหว่างที่มีการสอบสวนหรือพิจารณาคดี หรือระหว่างการควบคุมตัวในสถานพินิจ

(๔) ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลอบรมสั่งสอนเด็กหรือเยาวชนตามคำสั่งศาล ซึ่งสั่งตามความในกฎหมายลักษณะอาญา

(๕) ให้การศึกษาและทำการอบรมสั่งสอนศีลธรรมแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุม

(๖) สอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งศาล เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน และบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่

(๗) ทำหน้าที่กำกับพนักงานคุมประพฤติ ในกรณีที่ศาลสั่งรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษแก่เด็กหรือเยาวชน ตามความในกฎหมายลักษณะอาญา

(๘) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ต่อศาล ในกรณีที่ศาลจะต้องบังคับใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๗ มาตรา ๑๕๒๐ มาตรา ๑๕๒๓ มาตรา ๑๕๒๗ มาตรา ๑๕๒๘ มาตรา ๑๕๒๙ มาตรา ๑๕๓๖ มาตรา ๑๕๓๘ (๖) มาตรา ๑๕๔๖ มาตรา ๑๕๔๗ มาตรา ๑๕๕๒ มาตรา ๑๕๕๖ มาตรา ๑๕๖๑ มาตรา ๑๕๖๒ มาตรา ๑๕๖๔ มาตรา ๑๕๖๕ มาตรา ๑๕๖๖ มาตรา ๑๕๖๗ มาตรา ๑๕๗๔ มาตรา ๑๖๑๐ มาตรา ๑๖๑๑ มาตรา ๑๖๙๒

(๙) ศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนโดยทั่ว ๆ ไป จัดทำสถิติการกระทำความผิดอาญาของเด็กและเยาวชน และเผยแพร่วิธีป้องกัน หรือทำให้ลดน้อยลงซึ่งการกระทำของเด็กและเยาวชน ที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด

(๑๐) กระทำการตามความจำเป็น ให้ทราบความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชน ที่ถูกปลดปล่อยไปแล้วจากสถานพินิจ สำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก โรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรม เพื่อให้ความช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัย การครองชีพ และการศึกษา เท่าที่จะทำได้

(๑๑) ดำเนินกิจการอื่นทำนองเดียวกับที่กล่าวข้างต้น ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐ ให้มี คณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สำหรับสถานพินิจและสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก แต่ละแห่งมีหน้าที่

(๑) ให้คำปรึกษา หารือ แก่ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือ คณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก

(๒) ช่วยเหลือกิจการสถานพินิจหรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก เพื่อสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน

คณะกรรมการนี้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือข้าหลวงประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นประธานโดยตำแหน่ง และบุคคลอื่นซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม แต่งตั้งจากผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในเขตอำนาจของสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก และเป็นผู้ที่มีความสนใจในสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน เป็นกรรมการ แต่ห้ามมิให้แต่งตั้งผู้พิพากษา และผู้พิพากษาสมทบแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชนเป็นกรรมการ

กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคราวละสองปี แต่ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีแล้ว ให้กรรมการจับสลากออกจากตำแหน่งกึ่งหนึ่ง

กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งอาจถูกแต่งตั้งเป็นกรรมการอีกได้

ถ้ามีตำแหน่งกรรมการว่างลงก่อนถึงกำหนดออกตามวาระ ให้แต่งตั้งกรรมการขึ้นแทน กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นแทนนี้ให้ดำรงตำแหน่งเพียงเท่าเวลาของผู้ที่ตนแทน

อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มีสิทธิเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สำหรับสถานพินิจและสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กทุกคณะ เพื่อชี้แจงแสดงความเห็นได้

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการสถานพินิจ และพนักงานอื่นของสถานพินิจ และของสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก

ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ และพนักงานอื่นของสถานพินิจ และของสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ตามที่จะได้มีกฎกระทรวงระบุตำแหน่งไว้ เป็นข้าราชการธุรการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ในบังคับบัญชาของอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

มาตรา ๑๒ ให้มีแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคม ครู พนักงานคดี และพนักงานอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจ ตามสมควร

การแบ่งแยกกิจการของสถานพินิจออกเป็นสาขาต่าง ๆ ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๓ ผู้อำนวยการสถานพินิจ มีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการทั้งปวง ตลอดจนการปกครองบังคับบัญชาพนักงานของสถานนั้น และให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานคุมประพฤติ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ อำนาจที่จะออกหมายให้พนักงานคุมประพฤติ ไปดำเนินการตามมาตรา ๑๔ และอำนาจอื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๔ พนักงานคุมประพฤติ มีอำนาจอย่างพนักงานสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสถานพินิจ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชน ที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็น

ความผิด หรือของบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนเช่นว่านั้นอาศัยอยู่หรือเข้าไป เกี่ยวข้อง เพื่อสืบเสาะและรวบรวมข้อเท็จจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ (๑) ในเมื่อมีหมายของศาลหรือของผู้อำนวยการสถานพินิจ และมีอำนาจ สอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องสืบเสาะข้อเท็จจริงนั้น

(๒) สอบถามครู อาจารย์ หรือผู้จัดการโรงเรียน เกี่ยวกับ ความประพฤติ การศึกษา นิสัย และสติปัญญาของเด็กหรือเยาวชนที่ต้อง หาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และถ้าเห็นสมควรจะสั่ง ให้บุคคลเช่นว่านี้ทำรายงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแล้วก็ได้

(๓) เรียกบุคคลใด ๆ ที่สามารถให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ เรื่องดังระบุไว้ในมาตรา ๙ (๑) มาสาบานหรือปฏิญาณตัวและให้ถ้อยคำ

(๔) สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ส่งวัตถุหรือเอกสาร อันจะใช้เป็นพยานเกี่ยวกับเรื่องดังระบุไว้ในมาตรา ๙ (๑) ได้

(๕) ให้คำแนะนำแก่บิดามารดา หรือผู้ปกครอง หรือ บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ ในเรื่องการเลี้ยงดูอบรมและสั่งสอนเด็ก หรือเยาวชน

(๖) ดำเนินการคุมประพฤติเด็กหรือเยาวชนตามคำสั่งศาล

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน รอการกำหนดโทษ หรือกำหนดโทษและรอการลงโทษเด็กหรือเยาวชนไว้ ตามกฎหมายลักษณะอาญา และได้มีการจัดตั้งสถานพินิจหรือสำนักงาน ของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กสำหรับเขตอำนาจแห่งศาลนั้นแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการตามกฎหมาย ลักษณะอาญา

มาตรา ๑๖ ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้เด็กหรือเยาวชนได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาสามัญอย่างน้อยให้พออ่านออกเขียนได้ ผึกอาชีพหรือวิชาอาชีพ หรือให้ปฏิบัติการงานอื่นใด เพื่อมิให้มีเวลาว่างโดยไม่จำเป็น ให้เหมาะสมกับจิตใจและสุขภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น

(๒) ออกกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยของเด็กและเยาวชน ที่อยู่ในความควบคุม

(๓) ลงทัณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ แก่เด็กและเยาวชนที่ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ส่งเด็กหรือเยาวชนที่มีความประพฤติเหลือขอ อันจะเป็นภัยต่อเด็กหรือเยาวชนอื่น ไปกักไว้ในสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะหรือเรือนจำ

(๕) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานพินิจหรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กเป็นครั้งคราว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ทัณฑ์ที่จะลงแก่เด็กและเยาวชน ที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ได้มีดังต่อไปนี้

(๑) เฆี่ยนไม่เกินสิบสองที

(๒) ขังเดี่ยวครั้งละไม่เกินหนึ่งสัปดาห์

(๓) ทำงานหนัก

(๔) ตัดประโยชน์และความสะดวกที่สถานพินิจหรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กอำนวยให้บางประการ

มาตรา ๑๘ เด็กที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กนั้น ต้องจัดแยกเด็กหญิงและเด็กชายให้มีที่อยู่ออกต่างหากจากกัน

มาตรา ๑๙ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ คณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก และผู้ปกครองโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรมที่รับเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้ในควบคุม รายงานความประพฤติ สุขภาพ จิตใจ นิสัย และเรื่องอื่น ๆ ที่ศาลต้องการทราบหรือที่เห็นว่าศาลควรทราบตามความจำเป็น ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง หรือภายในระยะเวลาเร็วกว่านั้นตามที่ศาลสั่ง

มาตรา ๒๐ ในกรณีดังกล่าวในมาตรา ๘ ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนเห็นสมควร จะมีคำสั่งดังต่อไปนี้ก็ได้ คือ

(๑) ส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังสถานพินิจแห่งใดแห่งหนึ่งที่เห็นสมควร เพื่อให้การศึกษาและทำการอบรมศีลธรรมตามมาตรา ๙ (๕) หรือเพื่อให้ควบคุมไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ

(๒) ให้สถานพินิจแห่งใดแห่งหนึ่งที่เห็นสมควร สอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ ตามมาตรา ๙ (๖)

(๓) แต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลเป็นพนักงานคุมประพฤติ เพื่อทำหน้าที่แทนพนักงานคุมประพฤติที่คณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กแต่งตั้ง

มาตรา ๒๑ ในการที่พนักงานคุมประพฤติจะใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ พนักงานคุมประพฤติต้องมีบัตรประจำตัว ซึ่งต้องมีรายการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าพนักงานของสถานพินิจ พนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก หรือพนักงานของสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชน เป็นเจ้าพนักงานตามความในกฎหมายลักษณะอาญา

หมวด ๒

การสอบสวนคดีอาญา

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เว้นแต่เด็กนั้นจะได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีผู้เสียหายชี้ตัวและยืนยันให้จับ หรือมีหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๔ เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และคดีนั้นจะต้องได้รับการพิจารณาพิพากษาในศาลคดีเด็กและเยาวชน ให้เจ้าพนักงานผู้จับกุมหรือควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้น แจ้งการจับกุมหรือควบคุมไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขต

อำนาจ ตลอดจน บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้น อาศัยอยู่โดยไม่ชักช้า ในกรณีเช่นว่านี้ เมื่อพนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กหรือเยาวชนนั้นแล้ว ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กดังกล่าว จะรับตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมาควบคุมไว้ยังสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กก็ได้ หรือจะปล่อยตัวไปชั่วคราว โดยมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ไป โดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้กับบุคคลหรือองค์การที่เห็นสมควร ก็ได้

พนักงานสอบสวนจะต้องถามปากคำเด็กหรือเยาวชนให้เสร็จภายในเวลายี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน

ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ที่จะดำเนินการสอบสวนต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่พนักงานสอบสวน พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จำต้องควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ ก่อนที่ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก จะได้จัดการตามความในมาตรา ๒๔ ถ้าสามารถทำได้ห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนปะปนกับผู้ใหญ่ และห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในห้องขัง ที่จัดไว้สำหรับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่

มาตรา ๒๖ เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ได้รับแจ้งการจับกุมตามความในมาตรา ๒๔ แล้ว ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะข้อเท็จจริงตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๙ (๑)

(๒) ทำรายงานแสดงถึงข้อเท็จจริง ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๙ (๑) และแสดงความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำของเด็กและเยาวชน ซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แล้วส่งรายงานและความเห็นนั้นไปยังพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ผู้ดำเนินงานเกี่ยวกับคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำการซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แล้วแต่กรณี และถ้ามีการฟ้องร้องเด็กหรือเยาวชนในศาล ให้เสนอความเห็นเช่นนั้นต่อศาลด้วย

(๓) ในกรณีที่ไม่ได้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปชั่วคราว หรือมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้กับบุคคลหรือองค์การที่เห็นสมควร ตามความในมาตรา ๒๔ ให้จัดการกับเด็กหรือเยาวชน ดังต่อไปนี้

(ก) ทำความสะอาดและเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว

(ข) นำตัวมาให้แพทย์ตรวจร่างกาย และถ้าจำเป็นหรือเห็นสมควรให้ตรวจจิตใจด้วย

(ค) ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย ซึ่งควรจะได้รับการรักษาพยาบาลก่อนดำเนินคดี ให้มีอำนาจสั่งให้ได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือสถานพยาบาลอื่นตามสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำการซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด

มาตรา ๒๗ การที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ในระหว่าง

สอบสวนหรือพิจารณาคดี ก็ดี ในระหว่างตรวจร่างกายและจิตใจ หรือรับการรักษาพยาบาล ก็ดี ไม่ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าเด็กหรือเยาวชนนั้นถูกพิพากษาลงโทษ ศาลจะคิดหักวันที่ต้องถูกควบคุมตัวในสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กให้ก็ได้

หมวด ๓
อำนาจศาลเกี่ยวกับคดีอาญา

มาตรา ๒๘ เมื่อมีการกระทำอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เกิดขึ้นโดยเด็กหรือเยาวชน ให้ชำระคดีที่ศาลที่มีเขตอำนาจอยู่ในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ ในเมื่อศาลนั้นเป็นศาลคดีเด็กและเยาวชน

ในกรณีที่ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ มิใช่เป็นศาลคดีเด็กและเยาวชน แต่ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เป็นศาลคดีเด็กและเยาวชน ให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนถูกฟ้องเกี่ยวกับการกระทำนั้น

ความในมาตรานี้ไม่กระทบกระทั่งความในมาตรา ๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๔
การฟ้องคดีอาญา

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่ปรากฏตามสำนวนการสอบสวนว่าเด็กหรือเยาวชนได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กพิจารณาโดยคำนึงถึงอายุ

ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ฐานะ ตลอดจนถึงสิ่งแวดล้อมของเด็กหรือเยาวชนแล้ว เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้องร้อง และเด็กหรือเยาวชนนั้น ก็ยินยอมที่จะอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กด้วยแล้ว ก็ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก แล้วแต่กรณี แจ้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ ถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบด้วย ก็ให้มีอำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการนั้นให้เป็นที่สุด

การควบคุมเด็กหรือเยาวชนในสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ตามความในวรรคก่อน ให้มีกำหนดเวลาตามที่ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก แล้วแต่กรณี เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินสองปี

บทบัญญัติมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับในกรณีความผิด ซึ่งกฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นสูง ตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป

มาตรา ๓๐ ในท้องที่ที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนเปิดดำเนินการแล้ว ให้อธิบดีกรมอัยการแต่งตั้งพนักงานอัยการคนหนึ่งหรือหลายคน ตามความจำเป็น เพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ที่จะต้องฟ้องยังศาลคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญา ซึ่งมีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชน กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ต่อศาลคดีเด็กและเยาวชน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ

ในกรณีที่ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้ม ครองเด็ก ไม่อนุญาตให้ฟ้องร้อง ผู้เสียหายจะร้องต่อศาลขอให้สั่งอนุญาต ก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการ พินิจและคุ้มครองเด็กมาสอบถามแล้วสั่งตามที่เห็นสมควร คำสั่งศาลเช่นว่านี้ ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ศาล ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจหรือ คุ้มครองเด็ก อนุญาตให้ฟ้องร้อง ให้นำมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ความในมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่มีการโอนคดีมาพิจารณา พิพากษายังศาลคดีเด็กและเยาวชน ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔

มาตรา ๓๒ ก่อนที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้อง คดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลถามความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและ คุ้มครองเด็ก ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจก่อน ในกรณีที่ผู้ อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กดังกล่าว เห็น ว่าศาลควรจะดำเนินการพิจารณาต่อไป แต่ไม่มีโจทก์สำหรับคดีนั้น ศาลจะ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กทำหน้าที่ แทนโจทก์ต่อไปก็ได้

หมวด ๕

การพิจารณาคดีอาญา

มาตรา ๓๓ ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนเห็นเป็น การสมควรที่จะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างพิจารณา ให้ศาลสั่งให้

ควบคุมเด็กหรือเยาวชน ไว้ยังสถานพินิจ สำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก หรือสถานที่อื่นใดทำนองเดียวกัน

ผู้อำนวยการสถานพินิจ คณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน มีหน้าที่จัดส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมายังศาลตามคำสั่งศาล

มาตรา ๓๔ เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็ก ในระหว่างเวลาที่จำเป็นต้องควบคุมเด็กนั้นไว้เพื่อการพิจารณาคดี

มาตรา ๓๕ เมื่อศาลคดีเด็กและเยาวชนได้รับฟ้องคดี ซึ่งมีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ทราบถึงวันและเวลาพิจารณาของศาลโดยไม่ชักช้า ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นำมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร ศาลจะบังคับให้บุคคลที่กล่าวในวรรคแรกมานั่งฟังการพิจารณาด้วยก็ได้

มาตรา ๓๖ เมื่อศาลคดีเด็กและเยาวชนได้รับฟ้องคดี ซึ่งมีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแล้ว ให้อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนกำหนดให้ตนเอง หรือผู้พิพากษานายหนึ่งเป็นเจ้าของสำนวน

มาตรา ๓๗ ก่อนดำเนินการอ่านฟ้องให้จำเลยฟัง ถ้าผู้พิพากษาซึ่งเป็นเจ้าของสำนวนเห็นสมควร ให้มีอำนาจเรียกตัวเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยไปสอบถามข้อความเพื่อหยั่งทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อหา สาเหตุแห่งการกระทำผิด นิสัย บุคลิกลักษณะ ท่วงทีกิริยาวาจา และอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ทั้งนี้ ให้กระทำในห้องซึ่งมิใช่พิจารณา และเป็นการเฉพาะตัว

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ใช้ห้องพิจารณาคดีธรรมดาโดยเฉพาะเป็นห้องพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน แต่ถ้าไม่อยู่ในวิสัยที่จะทำได้ ให้นัดเวลาพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ต่างกับเวลาที่กำหนดไว้สำหรับพิจารณาคดีธรรมดา

มาตรา ๓๙ การพิจารณาคดีในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ให้ทำโดยลับ และเฉพาะบุคคลดังต่อไปนี้เท่านั้นมีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดีได้ คือ

(๑) จำเลย ที่ปรึกษากฎหมายของจำเลย และผู้ควบคุมตัวจำเลยถ้ามี

(๒) บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่

(๓) พนักงานศาล และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่ศาล แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร

(๔) โจทก์

(๕) พยาน ผู้ชำนาญการพิเศษ และล่าม

(๖) พนักงานคุมประพฤติ พนักงานอื่นของสถานพินิจหรือกรรมการ หรือพนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก

(๗) บุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควรอนุญาต

มาตรา ๔๐ ถ้าศาลคดีเด็กและเยาวชนพิจารณาเห็นว่า จำเลยไม่ควรฟังคำให้การของพยานในตอนหนึ่งตอนใด ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยออกไปเสียจากห้องพิจารณาได้ แต่เมื่อจำเลยกลับเข้ามานั่งฟังการพิจารณาให้ศาลแจ้งข้อความที่พยานเบิกความไปแล้วให้จำเลยทราบเท่าที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๔๑ การพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนนั้น ถ้ามิใช่ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาแล้ว ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนจะรับฟังรายงานของสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก รายงานของพนักงานคุมประพฤติ รายงานของแพทย์ รายงานของโรงเรียน ซึ่งสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กขอร้องให้จัดทำ โดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบรายงานนั้น ๆ ก็ได้ แต่ถ้าศาลจะใช้รายงานเช่นว่านั้นให้เป็นผลร้ายแก่เด็กหรือเยาวชนแล้ว ให้ศาลแจ้งข้อความตามรายงานนั้นให้เด็กหรือเยาวชนนั้นทราบ ในกรณีเช่นว่านี้ เด็กหรือเยาวชนมีสิทธิที่จะแถลงต่อสู้และนำพยานมาสืบหักล้าง

ถ้าศาลพิจารณาเห็นว่ารายงานดังกล่าวในวรรคแรกมีข้อความที่ควรสืบเสาะเพิ่มเติม ก็ให้มีอำนาจออกหมายให้พนักงานคุมประพฤติไปดำเนินการตามมาตรา ๙ (๑) ได้

มาตรา ๔๒ ถ้าศาลคดีเด็กและเยาวชนพิจารณาเห็นว่า ในขณะหนึ่งขณะใดในการพิจารณาสมควรที่ศาลจะพูดกับจำเลยโดยเฉพาะก็ดี หรือบุคคลบางคนไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณาก็ดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลทั้งหมด หรือที่ศาลเห็นว่าไม่สมควรนั้น ออกไปนอกห้องพิจารณาได้

มาตรา ๔๓ ถ้าอยู่ในวิสัยที่จะทำได้ ให้ศาลคดีเด็กและเยาวชนเรียกบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่มาเป็นพยานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน ที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เพื่อหยั่งทราบถึงสาเหตุของการกระทำของเด็กหรือเยาวชน

มาตรา ๔๔ การพิจารณาคดีของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนนั้น ให้พยายามกระทำโดยไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาโดยเคร่งครัด ให้ใช้ภาษาง่าย ๆ ให้จำเลยเข้าใจ และต้องเปิดโอกาสให้จำเลย รวมตลอดถึงบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ แถลงข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็น ตลอดจนระบุและซักถามพยานได้เต็มที่ ไม่ว่าในชั้นใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้น

มาตรา ๔๕ ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนถือว่าอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย และอาชีพของเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลย และของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ ตลอดจนบุคคลและสิ่งแวดล้อมทั้งปวง เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น เป็นข้อความในประเด็นที่จะต้องพิจารณาด้วยเสมอไป

มาตรา ๔๖ ในการที่ศาลจะพิจารณา และพิพากษาคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็ก ซึ่งควรจะได้รับการฝึก อบรม สั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการ

พิพากษาคดีนั้น ให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กและเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และลงโทษหรือใช้วิธีการให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำผิดร่วมกัน

มาตรา ๔๗ ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด มีทนายความว่าคดีแทน ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน แต่ให้เด็กหรือเยาวชนมีที่ปรึกษากฎหมาย เพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความได้ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้แก่เด็กหรือเยาวชนนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นประสงค์หรือไม่

มาตรา ๔๘ ผู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ปรึกษากฎหมาย ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) เป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือ

(๒) ได้รับปริญญาทางกฎหมายไม่ต่ำกว่าขั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และได้จดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายในศาลคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๔๙ บุคคลที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ปรึกษากฎหมายให้แก่เด็กหรือเยาวชน ตามความในมาตรา ๔๗ นั้น หากปรากฏแก่ศาลว่าผู้ใดเป็นผู้ไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือเด็กหรือเยาวชนในกรณีใด มิให้ศาลแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษากฎหมายให้แก่เด็กหรือเยาวชนในกรณีนั้น และถ้าเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมาย หรือแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ ที่ปรึกษากฎหมาย ให้แก่เด็กหรือเยาวชนในกรณีใดอยู่ ก็ให้สั่งเพิกถอนเสีย

มาตรา ๕๐ การจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมาย ในศาลคดีเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๔๘ (๒) ให้เป็นหน้าที่ของศาลคดีเด็กและเยาวชนทุกศาล

การจดทะเบียนตามความในวรรคก่อน และการลบชื่อออกจากทะเบียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๑ ที่ปรึกษากฎหมาย ซึ่งศาลแต่งตั้งให้ได้รับค่าป่วยการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๒ ให้อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มีอำนาจวางระเบียบ ปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๕๓ ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก หรือสถานที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะสั่งปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีหลักประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ แต่ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งเช่นว่านี้ ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจ กรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก หรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนมาสอบถามแล้วแต่กรณี

ถ้าบุคคลหรือองค์การที่รับมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้จากศาล แสดงให้เป็นที่พอใจศาลได้ว่า ไม่สามารถจะคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนต่อไปได้

และขอส่งตัวเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ก็ให้ศาลส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมไว้ในสถานพินิจ สำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กหรือสถานที่อื่นใดที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนผู้เป็นจำเลย ไม่สามารถมาฟังการพิจารณา ถ้าศาลเห็นสมควรก็ให้มีอำนาจพิจารณาสืบพยานในข้อที่ไม่เกี่ยวแก่ประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ลับหลังจำเลยได้ แต่ทั้งนี้ ต้องกระทำต่อหน้าที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนผู้เป็นจำเลยนั้น

มาตรา ๕๕ ในกรณีที่ศาล ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มคลองเด็ก มอบตัวเด็กหรือเยาวชนที่ต้องว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ไว้กับบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือบุคคลหรือองค์การอื่น ตามความในมาตรา ๒๔ หรือ มาตรา ๕๓ ในเมื่อศาลเห็นสมควรเกี่ยวกับความจำเป็นของเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลย ถ้าศาลส่งหมายเรียกให้เด็กหรือเยาวชนนั้นมาศาลโดยส่งไว้ต่อบุคคลดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นรับหมายเรียกของศาลแล้ว ถ้าเด็กหรือเยาวชนนั้นไม่มาศาลตามหมายเรียก ให้ศาลมีอำนาจปรับบุคคลเช่นว่านั้นเป็นจำนวนเงินไม่เกินห้าร้อยบาท ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ว่าด้วยการบังคับคดีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๖ ในการควบคุมเด็กหรือเยาวชน ที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดมาหรือไปจากศาลก็ดี ในระหว่างควบคุมตัวไว้ก่อนนำเข้าห้องพิจารณาก็ดี ต้องจัดมิให้เด็กหรือเยาวชนนั้นปะปนกับผู้ใหญ่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๕๗ ห้ามมิให้ผู้ใดถ่ายรูป และห้ามมิให้หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารลงรูปของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด หรือลงข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน หรือในทางพิจารณาคดีของศาลซึ่งอาจจะทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือลงข้อความแสดงถึงสถานที่อยู่ของโรงเรียนของเด็กหรือเยาวชนนั้น

ความในวรรคแรกมิให้ใช้บังคับในกรณีที่จำเป็นต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

หมวด ๖

การพิพากษาคดีอาญา

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่ได้มีการดำเนินการตามมาตรา ๒๖ แล้ว ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน จะพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ต่อเมื่อได้รับทราบรายงานและความเห็นจากผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนแล้ว และถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ขอแถลงการณ์ด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ให้ศาลรับไว้ประกอบการพิจารณา ในการนี้ ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก จะเสนอคำแนะนำว่า ควรจะลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างไรก็ได้

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ศาลเห็นว่า ตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษาเด็ดขาด ศาลจะมีคำสั่งชั่วคราวให้ปล่อยตัวจำเลยไป

หรือจะส่งตัวไปควบคุมไว้ยังสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กแห่งหนึ่งแห่งใดชั่วคราว หรือจะให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนไปพลางก่อนก็ได้

มาตรา ๖๐ ในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสเป็นประธาน และให้ประธานของที่ประชุมนั้นถามความเห็นของผู้พิพากษาสมทบก่อน

มาตรา ๖๑ การอ่านคำพิพากษาให้กระทำโดยลับ และให้นำมาตรา ๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ศาลเรียกบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่มาฟังคำพิพากษาด้วย

มาตรา ๖๒ ในการโฆษณาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ห้ามมิให้ระบุชื่อเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย และห้ามมิให้โฆษณาข้อความใดซึ่งจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนนั้น

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดให้ลงโทษ หรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว และภายหลังความปรากฏแก่ศาลโดยศาลทราบเอง หรือจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก หรือผู้ปกครองโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรม ว่าประพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดนั้น มีอำนาจที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ และถ้าการเปลี่ยน

แปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากขึ้น จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นต่อไป

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่ศาลปล่อยเด็กหรือเยาวชนไปเพราะไม่มีความผิด ถ้าศาลเห็นว่าควรจะวางเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กและเยาวชนนั้นด้วย เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนนั้นเอง ก็ให้ศาลมีอำนาจสั่งดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใด ๆ อันจะจูงใจให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติชั่ว เช่น โรงหญิงโสเภณี สถานที่ที่เล่นการพนัน สถานที่สูบฝิ่น หรือจำหน่ายของมึนเมา

(๒) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชน ออกจากสถานที่อยู่อาศัยในเวลาค่ำคืน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็น

(๓) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลหรือประเภทบุคคลที่ศาลเห็นไม่สมควร

(๔) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนกระทำการใด ๆ อันจะจูงใจให้เด็กหรือเยาวชนนั้นประพฤติชั่ว

(๕) ให้เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อศาล หรือพนักงานคุมประพฤติเป็นครั้งคราว

(๖) ให้เด็กหรือเยาวชนไปศึกษาหรือประกอบอาชีพเป็นกิจจะลักษณะ

ในกรณีที่ศาลสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรานี้ ให้พนักงานคุมประพฤติ มีอำนาจสอดส่องด้วย

ระยะเวลาที่ศาลจะกำหนด เงื่อนไข ให้เด็ก หรือเยาวชน ปฏิบัติ ตามมาตรานี้ จะต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลจะสั่งให้เด็กหรือเยาวชนไปรับการอบรมในสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กแห่งหนึ่งแห่งใด เป็นเวลาไม่เกินกว่าหนึ่งปีก็ได้

มาตรา ๖๕ ในกรณี ที่เด็กหรือเยาวชน ได้รับการปล่อยออกจากโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรมเด็ก ถ้าศาลทราบเอง หรือเมื่อผู้ปกครองโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรมเด็กร้องขอว่า สมควรจะกำหนดเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๔ ให้เด็กหรือเยาวชนนั้นปฏิบัติ ก็ให้ศาลมีอำนาจสั่งได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นำมาตรา ๖๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลและผู้พิพากษาแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชน มีอำนาจตรวจสถานพินิจ สำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก โรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรม สถานพยาบาล สถานกักขังเด็กหรือเยาวชน และเรือนจำ เท่าที่เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาหรือกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และมีอำนาจให้คำแนะนำ

หมวด ๗

การฟ้อง พิจารณา และพิพากษาคดีแพ่ง

มาตรา ๖๗ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ มีอำนาจดำเนินการเกี่ยว

กับผู้เยาว์ ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจได้เช่นเดียวกับที่พนักงานอัยการมีอยู่ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๖๘ เมื่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ได้รับฟ้องหรือคำร้องขอใด ๆ ในคดีแพ่ง ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบ

มาตรา ๖๙ ก่อนที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน จะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีแพ่ง ให้ศาลฟังความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องมีสิทธิที่จะแถลงต่อสู้และนำพยานมาสืบหักล้าง

ศาลมีอำนาจตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจหรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้กำกับ ผู้ใช้อำนาจปกครอง และให้รายงานต่อศาลเป็นครั้งคราว

ผู้กำกับ ผู้ใช้อำนาจปกครอง ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่ศาลสั่ง และโดยเฉพาะให้มีหน้าที่สอดส่องว่าผู้ใช้อำนาจปกครองได้กระทำการเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์หรือไม่ แล้วรายงานต่อศาล

มาตรา ๗๐ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรจะตั้งบุคคลอื่น นอกจากบิดามารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง ศาลจะตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก แล้วแต่กรณี ที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้ปกครองก็ได้

หมวด ๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ ซึ่งบิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชน ที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด อาศัยอยู่ หรือเป็นเจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่ของบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนเช่นว่านั้นอาศัยอยู่ ขัดขืนไม่ยอมให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือพนักงานคุมประพฤติเข้าไปในสถานที่นั้นก็ดี ไม่ยอมตอบคำสอบถามของพนักงานเช่นว่านั้นก็ดี ให้คำตอบอันเป็นเท็จก็ดี มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๗๒ ผู้ใดเป็นครู อาจารย์ ผู้จัดการโรงเรียน บิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ไม่ยอมตอบคำถามของผู้อำนวยการสถานพินิจหรือพนักงานคุมประพฤติ โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือให้คำตอบเท็จ มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๗๓ ผู้ใดเป็นครู อาจารย์ หรือผู้จัดการโรงเรียน ไม่ยอมทำรายงานตามที่บัญญัติในมาตรา ๑๔ (๒) ก็ดี ทำรายงานเท็จก็ดี มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๗๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการสถานพินิจหรือพนักงานคุมประพฤติ โดยไม่มายังสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กก็ดี ไม่ยอมสาบานหรือปฏิญาณตัวก็ดี ไม่ยอมให้ถ้อยคำตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ (๓) ก็ดี ไม่ยอมส่งวัตถุ หรือเอกสารอันจะใช้เป็นพยาน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ (๔) ก็ดี มีต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๗๕ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๕๗ มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

ถ้าเป็นกรณี กระทำความผิด ต่อศาล ที่มีอำนาจ พิจารณา คดีเด็กและเยาวชน ศาลเช่นว่านั้นจะถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาล และดำเนินการแก่ผู้กระทำความผิด ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งก็ได้

มาตรา ๗๖ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๗๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และได้รู้ความลับของเอกชน เพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ นำความลับนั้นไปเปิดเผย นอกวงงานของการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่เอกชนนั้น มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๔๙๔)

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดวันเปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

พ.ศ. ๒๔๙๔

ในพระปรมาภิไธย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ธานีนิวัต กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๔

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดวันเปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เพื่อจะได้ทำการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

พระมหากษัตริย์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

(ราชกิจจานุเบกษา ตอนที่ ๖๕ เล่ม ๖๘ ลงวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๔๙๔)

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง พ.ศ. ๒๔๙๔"

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กเยาวชนกลาง ในวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งแยกกิจการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

พ.ศ. ๒๔๙๔

ในพระปรมาภิไธย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ธานีนิวัต กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๔

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรแบ่งแยกกิจการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

พระมหากษัตริย์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

(ราชกิจจานุเบกษา ตอนที่ ๖๕ เล่ม ๖๘ ลงวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๔๙๔)

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกาแบ่งแยกกิจการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๔๙๔"

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แบ่งแยกกิจการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กออกเป็นสาขาต่าง ๆ ดังนี้

๑. กองอำนวยการ

๑. แผนกธุรการ

(๑) หมวดโต้ตอบ

(๒) หมวดทะเบียนและสถิติ

(๓) หมวดเงิน

(๔) หมวดบัญชี

(๕) หมวดพัสดุ

๒. แผนกคุมประพฤติ

(๑) หมวดคุมประพฤติ

(๒) หมวดกำกับการปกครอง

(๓) หมวดคดี

(๔) หมวดสงเคราะห์

๓. แผนกฝึกและอบรม

(๑) หมวดเด็กระหว่างสอบสวนและพิจารณา

(๒) หมวดอบรมและฝึกอาชีพ

(๓) หมวดสถานกักขัง

๒. กองการแพทย์

๑. แผนกตรวจพิเคราะห์ทางกาย

๒. แผนกตรวจพิเคราะห์ทางจิต

๓. แผนกพยาบาล

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๔๙๔)

ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

พ.ศ. ๒๔๙๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้คณะกรรมการตุลาการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และพื้นความรู้ ที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๒ บุคคลที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบ ต้อง

(๑) มีพื้นความรู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมปีที่ ๖ ของกระทรวงศึกษาธิการ หรือที่คณะกรรมการอบรมเห็นสมควรเทียบเท่า

(๒) ได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลคดีเด็กและเยาวชน และหน้าที่ตุลาการ จากคณะกรรมการอบรม ซึ่งกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งมาแล้ว

(๓) ได้ยื่นใบสมัครต่อกระทรวงยุติธรรมเพื่อเป็นผู้พิพากษาสมทบ

(๔) มีอัธยาศัยเหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน และ

(๕) แสดงให้เห็นเป็นที่พอใจคณะกรรมการอบรมว่า สามารถปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบได้

ข้อ ๓ ในการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบ ให้คณะกรรมการอบรมเข้าไปชี้แจงแสดงความเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการตุลาการด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๔

เขมชาติ บุณยรัตพันธ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๔๙๔)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๔)

ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

พ.ศ. ๒๔๙๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ หลักเกณฑ์วิธีกักขังและการเฆี่ยนเด็กและเยาวชน ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๒ เมื่อได้จัดตั้งสถานที่ใดไว้สำหรับกักขังเด็กและเยาวชนตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สถานที่ที่จัดตั้งขึ้นตามความในวรรคแรก จะต้องมิใช่เรือนจำ และห้ามดัดแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งของเรือนจำให้เป็นสถานกักขัง

ข้อ ๓ ในกรณีที่มีการจัดตั้งสถานกักขังเด็กและเยาวชน ดังกล่าวในข้อ ๒ หลายแห่ง ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พิจารณาส่งเด็กหรือเยาวชน ไปกักขังยังสถานที่ที่อยู่ใกล้ที่ทำการศาล หรือที่สะดวกแก่การส่งเด็กไปกักขัง

ข้อ ๔ การกักขังเด็กและเยาวชนในสถานกักขัง ต้องจัดแยกเด็กและเยาวชนที่เป็นชายให้มีที่อยู่ต่างหากจากเด็กและเยาวชนที่เป็นหญิง

ข้อ ๕ ผู้ควบคุมสถานกักขัง มีอำนาจออกข้อบังคับกำหนดกิจวัตรประจำวันและระเบียบวินัยที่เป็นเด็กและเยาวชน ที่ถูกคุมขังจะต้องปฏิบัติ ตลอดจนการอนุญาตให้ลา ข้อบังคับเช่นว่านั้น เมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ข้อ ๖ ก่อนที่จะเฆี่ยนเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ชี้แจงให้แก่เด็กหรือเยาวชนนั้น ทราบถึงเหตุในการที่จะต้องถูกเฆี่ยน และให้ศาลดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเด็กหรือเยาวชนนั้นไปให้แพทย์ตรวจว่าจะทนต่อการเฆี่ยนได้หรือไม่ ถ้าแพทย์รายงานว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นทนต่อการเฆี่ยนได้ จึงให้ดำเนินการเฆี่ยนได้

(๒) สั่งให้เจ้าหน้าที่ของศาลเฆี่ยนเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อหน้าศาล

(๓) ให้เฆี่ยนด้วยไม้ไผ่เหลากลม หรือหวาย มีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกินหนึ่งเซนติเมตร และยาวไม่เกินหนึ่งเมตร

(๔) ให้เด็กหรือเยาวชนนั้นยืนขึ้น แล้วเฆี่ยนที่ขาอ่อนท่อนบนด้านหลัง และพยายามอย่าให้ซ้ำแนวกัน

(๕) ถ้าแพทย์ให้ความเห็นว่า เด็กหรือเยาวชนนั้นจะทนต่อการเฆี่ยนต่อไปไม่ได้ ก็ให้ศาลสั่งยุติการเฆี่ยน

(๖) เมื่อเฆี่ยนเสร็จแล้ว ให้ส่งเด็กหรือเยาวชนไปให้แพทย์ตรวจและรักษาพยาบาล

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๔

เขมชาติ บุณยรัตพันธุ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๔๙๔)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีเด็กและเยาวชน

พ.ศ. ๒๔๙๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ตำแหน่งพนักงานของสถานพินิจ และของสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ต่อไปนี้ เป็นตำแหน่งข้าราชการธุรการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

หัวหน้ากองอำนวยการสถานพินิจ,
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานพินิจ,
หัวหน้าแผนกคุมประพฤติ,
หัวหน้าแผนกตรวจพิเคราะห์ทางกาย,
หัวหน้าแผนกพยาบาล,
หัวหน้ากองการแพทย์,
หัวหน้าแผนกธุรการ,
หัวหน้าแผนกฝึกและอบรม
หัวหน้าแผนกตรวจพิเคราะห์ทางจิต,
แพทย์,

จิตแพทย์,	นักจิตวิทยา,
ครูใหญ่,	ครูสามัญ,
ครูพลศึกษา,	ประจำแผนกธุรการ,
หัวหน้าหมวดโต้ตอบ,	หัวหน้าหมวดทะเบียนและสถิติ,
หัวหน้าหมวดเงิน,	หัวหน้าหมวดบัญชี,
หัวหน้าหมวดพัศดุ,	หัวหน้าหมวดคุมประพฤติ,
หัวหน้าหมวดกำกับการปกครอง,	หัวหน้าหมวดคดี,
หัวหน้าหมวดสงเคราะห์,	หัวหน้าหมวดเด็กระหว่างสอบสวนและพิจารณา,
หัวหน้าหมวดอบรมและฝึกอาชีพ,	ผู้ควบคุมสถานกักขัง,
พยาบาล,	พนักงานคุมประพฤติ,
พนักงานสังคม,	พนักงานคดี,
ผู้ช่วยพยาบาล,	พนักงาน,

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๔

เขมชาติ บุณยรัตพันธุ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๔)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

พ.ศ. ๒๔๙๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๔๙๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ หลักเกณฑ์และวิธีการลงทัณฑ์แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ซึ่งละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัย และการอนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๒ ทัณฑ์ที่จะลงแก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัยนั้น แบ่งแยกได้เป็นสองสถาน

(๑) สถานหนัก ให้ลงทัณฑ์เฆี่ยนหรือขังเดี่ยว

(๒) สถานเบา ให้ทำงานหนักหรือตัดประโยชน์และความสะดวกที่สถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก อำนวยให้บางประการ

(๓) การที่จะลงทัณฑ์สถานหนักหรือสถานเบานั้น ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก คำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชนนั้นยิ่งกว่าการลงทัณฑ์ และให้คำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กและเยาวชน ซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป โดยลงทัณฑ์ให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชนและพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้ว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้ละเมิดกฎหมายหรือประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัยร่วมกันก็ดี

ข้อ ๔ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ได้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวในข้อ ๓ แล้ว เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนใดยังไม่สมควรได้รับการลงทัณฑ์ จะให้สั่งภาคทัณฑ์ไว้ก่อนก็ได้

การภาคทัณฑ์นั้น พึงกระทำเมื่อ

(๑) การละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง และ

(๒) เด็กหรือเยาวชนได้สำนึกถึงความผิดที่ได้กระทำไปแล้ว

ข้อ ๕ ก่อนที่จะลงทัณฑ์ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ชี้แจงให้เด็กหรือเยาวชนนั้น ทราบถึงเหตุที่จะต้องถูกลงทัณฑ์

ข้อ ๖ การสั่งให้ทำงานหนักครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสองชั่วโมง และห้ามมิให้สั่งให้เด็กหรือเยาวชน ทำงานหนักในลักษณะที่เห็นได้ว่าเป็นการใช้แรงงานเด็กหรือเยาวชน เกินกว่าสภาพแห่งร่างกายและสุขภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น

ข้อ ๗ การเฆี่ยนเด็กหรือเยาวชน ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเด็กหรือเยาวชนซึ่งจะถูกเฆี่ยนไปให้แพทย์ตรวจว่าจะทนต่อการเฆี่ยนได้หรือไม่ ถ้าแพทย์รายงานว่าเด็กหรือเยาวชนทนต่อการเฆี่ยนได้ จึงให้ดำเนินการเฆี่ยน

(๒) สั่งให้เจ้าหน้าที่ของสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก เฆี่ยนเด็กหรือเยาวชนต่อหน้าผู้อำนวยการสถานพินิจหรือกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก แล้วแต่กรณี

(๓) ให้เฆี่ยนด้วยไม้ไผ่เหลากลมหรือหวาย มีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกินหนึ่งเซนติเมตร และยาวไม่เกินหนึ่งเมตร

(๔) ให้เด็กหรือเยาวชนยืน แล้วเฆี่ยนที่ขาอ่อนท่อนบนด้านหลัง และพยายามอย่าให้ซ้ำแนวกัน

(๕) ถ้าแพทย์ให้ความเห็นว่า เด็กหรือเยาวชน จะทนต่อการเฆี่ยนต่อไปไม่ได้ ก็ให้ยุติการเฆี่ยน

(๖) เมื่อเฆี่ยนเสร็จแล้ว ให้ส่งเด็กหรือเยาวชน ไปให้แพทย์ตรวจและรักษาพยาบาล

ข้อ ๘ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก เห็นว่าสมควรจะขังเดี่ยว ก็ให้ดำเนินการ

การขังเดี่ยวครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสามวัน เว้นแต่ขณะที่ถูกขังเดี่ยวอยู่แล้ว เด็กหรือเยาวชนนั้นได้กระทำการอันเป็นเหตุให้ต้องขังเดี่ยวอีก ก็ให้สั่งให้ขังเดี่ยวได้อีกครั้งละไม่เกินสามวัน แต่ถ้าจะขังต่อเป็นครั้งที่สาม รวมวันขังติดต่อกันเกินหนึ่งสัปดาห์แล้ว ให้ขอความเห็นชอบจากอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางเสียก่อน

ข้อ ๘ เมื่อได้ลงทัณฑ์ตามข้อ ๖ และหรือข้อ ๗ ไปแล้ว ให้รายงานอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางทราบโดยละเอียด

ข้อ ๑ ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก มีอำนาจอนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความคุ้มครอง ออกนอกสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็กได้ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) การอนุญาตให้ออกนอกสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ครั้งหนึ่งจะต้องไม่เกินสามวัน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดี หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชน จึงจะอนุญาตได้ไม่เกินเจ็ดวัน

(๒) การอนุญาตให้กระทำได้ภายหลังที่เด็กหรือเยาวชนได้อยู่ในความควบคุมมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามเดือน และต้องไม่ให้เป็นการขัดขวางต่อการที่แพทย์ จิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยา ที่จะตรวจพินิจหรือรักษาพยาบาลเด็กหรือเยาวชนนั้น

(๓) ในเดือนใดที่เด็กหรือเยาวชนได้ละเมิดกฎหมายประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัยถึงถูกเฆี่ยนหรือขังเดี่ยว ห้ามมิให้อนุญาต

ให้เด็กหรือเยาวชนนั้นออกนอกสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ในเดือนนั้น

ความข้อนี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย จำเป็นต้องรับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลอื่น

ข้อ ๑๑ วันที่อนุญาตให้ออกจากสถานพินิจหรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก ให้นับเป็นวันควบคุมในสถานพินิจ หรือสำนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเด็ก แล้วแต่กรณี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙

เขมชาติ บุณยรัตพันธุ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๔)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา

คดีเด็กและเยาวชน

พ.ศ. ๒๔๙๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๔๙๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้พนักงานคุมประพฤติมีบัตรประจำตัวตามแบบท้ายกฎกระทรวงนี้ เพื่อแสดงว่าเป็นพนักงานคุมประพฤติ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๔

เขมชาติ บุณยรัตพันธุ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

รูปบัตรด้านนอก

๘ ซม.

	(ตราพระดุลพ่าห์) บัตรประจำตัว

๑๐ ซม.

รูปบัตรด้านใน

รูปถ่าย พนักงาน คุมประพฤติ ๕ × ๗ $\frac{๑}{๒}$ ซม. .... (ลายมือชื่อพนักงานคุมประพฤติ)	ตราพระดุลพ่าห์ กระทรวงยุติธรรม วันที่.................พ.ศ............ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้แต่งตั้งให้................ เป็นพนักงานคุมประพฤติ มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ .... รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

๑๐ ซม.

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๔๙๔)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

พ.ศ. ๒๔๙๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ที่ได้รับปริญญาทางกฎหมายไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ซึ่งไม่ใช่ทนายความ และประสงค์จะเป็นที่ปรึกษากฎหมายให้ทำคำขอจดทะเบียน ยื่นต่อศาลคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งผู้นั้นประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่

คำขอจดทะเบียนต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล

(๒) อายุ

(๓) ได้รับการศึกษากฎหมายจากสำนักกฎหมายใด ได้ปริญญาชั้นใดเมื่อใด

(๔) ตำบลที่อยู่หรือสำนักงาน

(๕) อาชีพหรือวิชาชีพปกติ

ข้อ ๒ ก่อนที่จะขอจดทะเบียนครั้งแรก ผู้ประสงค์จะเป็นที่ปรึกษากฎหมายตามความในข้อ ๑ ต้องได้รับการอบรมตามระเบียบที่อธิบดีหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งตนประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่ กำหนดไว้

ข้อ ๓ เมื่อได้รับคำขอจดทะเบียน และอธิบดีหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชน แล้วแต่กรณี พิจารณาเห็นว่าเป็นการถูกต้องแล้ว ให้รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการรับจดทะเบียนให้แก่ผู้ขอจดทะเบียนถือไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๔ ใบสำคัญแสดงการรับจดทะเบียนครั้งหนึ่งให้ใช้ได้เป็นกำหนดเวลาสองปี

ข้อ ๕ ในกรณีที่มีผู้ร้อง หรือปรากฏแก่ศาลว่าที่ปรึกษากฎหมายประพฤติตนอย่างใด ๆ ซึ่งถ้าเป็นทนายความจะถูกลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความ ตามกฎหมายว่าด้วยมารยาททนายความได้ ให้อธิบดีหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชน แล้วแต่กรณี ตั้งคณะกรรมการไต่สวน

คณะกรรมการไต่สวนต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่งต้องเป็นผู้พิพากษาหรือผู้พิพากษาสมทบแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชน

ในการไต่สวนต้องให้โอกาสที่ปรึกษากฎหมาย ที่จะกล่าวแก้และนำพยานหลักฐากมาสืบหักล้างตามสมควร

ถ้าคณะกรรมการเห็นว่า ตามที่มีผู้ร้องหรือปรากฏแก่ศาลนั้นเป็นความจริง ก็ให้อธิบดีหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชนแล้วแต่กรณี สั่งให้ลบชื่อที่ปรึกษากฎหมายนั้นออกจากทะเบียน

ข้อ ๖ ที่ปรึกษากฎหมายที่ศาลแต่งตั้ง ให้ได้รับค่าป่วยการสำหรับคดีหนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินสองร้อยบาท

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๔

เขมชาติ บุณยรัตพันธุ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

(กฎกระทรวงทั้ง ๔ ฉบับนี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๔๙๔)

ผู้โอนกับผู้รับโอน

โดย ธวัช บุณยมานิตย์ ธ.บ. B.Sc

เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่คุณพ่อที่ล่วงลับไปแล้ว ด้วยการทำคุณงามความดีไว้ในวงราชการตำรวจ ราชการตำรวจเป็นราชการที่กว้างขวาง ท่านเคยผ่านงานในด้านตำรวจมาเกือบทั่วทุกจังหวัด และงานของตำรวจก็เป็นงานที่ต้องกำจัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับปวงประชาราษฎรอยู่เสมอมาตราบเท่าจนทุกวันนี้ ซึ่งงานเหล่านั้นนอกจากจะต้องมีภาระพัวพันอยู่กับกฎหมาย และยังมีงานในด้านอื่นอีก ด้วยเหตุดังกล่าวแล้วนี้ลูกจึงขอหยิบยกคำบางคำในกฎหมายขึ้นมาวิจารณ์ ณ ที่นี้ขอกล่าวถึงคำว่า "ผู้โอนกับผู้รับโอน" ในทัศนะของกฎหมายแพ่ง แต่เมื่อพิจารณาถึงทัศนะของหนังสือนี้แล้ว "ผู้อยู่ก็รับโอนสิทธิและหน้าที่ของผู้ล่วงลับไปแล้ว"

ในวรรคแรกข้าพเจ้าได้ใช้ถ้อยคำว่าจะวิจารณ์คำว่า "ผู้โอนกับผู้รับโอน" นั้น ขอให้ท่านผู้อ่านเข้าใจว่าคงมีความหมายแต่เพียงเพื่อให้กระจ่างถึงความหมายของกฎหมายที่บัญญัติคำนี้ขึ้นไว้เท่านั้น เพราะเมื่ออ่านมาตรา ๑๒๙๙ แห่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วจะได้ความว่า "ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ท่านว่าการได้มาโดยนิติกรรมซึ่งอสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สิทธิอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้นไม่บริบูรณ์ เว้นแต่นิติกรรมจะได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนการได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่" นี่เป็นข้อความในวรรคแรกแห่งมาตรา ๑๒๙๙ เมื่ออ่านและพิจารณาแล้วจะเห็นได้ทันทีว่ามาตรานี้เป็นแม่บทกฎ-

หมายอันว่าด้วยการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ อันต่างกับการได้มาซึ่งสิทธิในทางสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ ก็เพราะกฎหมายถือว่าอสังหาริมทรัพย์เป็นทรัพย์ที่สำคัญ จึงควรบังคับให้ผู้ได้มาซึ่งทรัพย์สิทธิหรือผู้ทรงกรรมสิทธิต้องแสดงออกซึ่งทรัพย์สิทธิในอสังหาริมทรัพย์ของตนโดยการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่นั่นเอง ด้วยเหตุนี้จึงบรรดาผู้ทรงกฎหมายกล่าวว่า หลักเช่นนี้เป็นหลักควบคุมในทางเปิดเผย กล่าวคือเพื่อบังคับให้เปิดเผยให้คนอื่นเขาทราบ

ถึงอย่างไรก็ตามมาตรานี้ก็แสดงให้เห็นว่า การได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น แม้จะยังมิได้กระทำให้ถูกต้องตามมาตรานี้ก็ถือว่ามีการได้มาเหมือนกัน แต่ถ้าว่ายังไม่สมบูรณ์ เพราะกฎหมายในมาตรา ๑๒๙๙ ใช้คำว่า "การได้มานั้นไม่บริบูรณ์" ท่านอาจารย์กฎหมายเคยสอนนักสอนหนาว่า ถ้าจะวินิจฉัยตัวบทกฎหมายใดนั้นจะอ่านแต่เพียงมาตราเดียวแล้วก็วิ่งโครมครามวินิจฉัยเอาว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้นั้นไม่ได้ ไม่ใช่วิสัยของบัณฑิตย์ เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงชวนให้ข้าพเจ้าจำต้องอ่านตัวบทกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีก และเมื่ออ่านไปอ่านมาจึงได้ความว่านิติกรรมอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้น ถ้าไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนแล้วนิติกรรมนั้นเสียเปล่าใช้ไม่ได้เลย แต่ก็ยังมีตัวบทกฎหมายอื่น ๆ อีกว่า แม้จะไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนก็ยังหาเป็นโมฆะทีเดียวไม่ ฉะนั้น เมื่อพิเคราะห์ตัวบทกฎหมายเหล่านี้ประกอบกับมาตรา ๑๒๙๙ แล้ว จะเห็นได้ว่ามีถ้อยคำขัดกันอยู่บ้างแต่ก็ไม่ถึงกับทำให้ไม่มีความหมายเสียเลย เพราะหลักของการแปลตัวบทกฎหมายนั้นย่อมต้องแปลโดยพิเคราะห์บทบัญญัติต่าง ๆ ประกอบกันไป เพื่อให้ใช้ได้ควบคู่กันไป เว้นแต่ความจะปรากฏชัดเป็นอย่างอื่น ฉะนั้นในกรณี

เช่นนี้จึงต้องแปลคำว่า "ไม่บริบูรณ์" ในมาตรา ๑๒๙๙ ว่าหมายความถึงยังไม่เต็มที่ ไม่ถึงกับเสียเปล่า

แต่อย่างไรก็ตามการที่จะบังคับให้บุคคลใดทำอะไรนั้นก็จำต้องมีบทลงโทษไว้ด้วย เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ขึ้น กล่าวคือ จะต้องมีทางบังคับอย่างใดอย่างหนึ่งให้บุคคลนั้น ๆ จำต้องทำหรือยอมทำตาม ถ้าไม่ทำตนจะต้องเสียประโยชน์โดยใช่เหตุ ฉะนั้น มาตรา ๑๒๙๙ จึงบังคับไว้ว่า ถ้าบุคคลไม่จัดการกับทรัพย์สิทธิของตนในทางทะเบียนแล้วไซร้ ผู้นั้นจะต้องเสียประโยชน์ซึ่งแยกออกได้ ๒ ทาง กล่าวคือ

(๑) สำหรับการได้มาซึ่งทรัพย์สิทธิในอสังหาริมทรัพย์โดยนิติกรรม

(๒) ,, ,, ,, ,, ,, โดยทางอื่นนอกจากนิติกรรม

การได้มาโดยนิติกรรม นิติกรรมเป็นเครื่องมืออันสำคัญสำหรับจะทำให้เกิดความเคลื่อนไหวในทางสิทธิขึ้นได้นั้น จะต้องมีลักษณะและหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย การทำนิติกรรมเป็นเรื่องบุคคลฝ่ายเดียวหรือสองฝ่ายทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดลงไปโดยเจตนาจะให้ได้รับการบังคับบัญชาจากกฎหมายเกิดสิทธิและหน้าที่ผูกพันระหว่างบุคคล และเมื่อได้แสดงเจตนาทำนิติกรรมโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว กฎหมายย่อมรับบังคับบัญชาให้เกิดผลสมตามเจตนาความมุ่งหมายของเขา กฎหมายในครั้งสมัยโบราณกาลมีลักษณะดั่งเช่นของลึกลับศักดิ์สิทธิ์ ใครต้องการผลในทางกฎหมายใด จะต้องได้กล่าวอ้างทำพิธีเป็นเชิงบวงสรวง ขออำนาจความศักดิ์สิทธิ์นั้น ถ้าทำไม่ถูกต้องดังกล่าวอ้างแบบพิธีผิดเพี้ยนไปบ้างแม้แต่น้อย

กิจการที่ทำไปก็ไร้ผล บังคับกันตามกฎหมายไม่ได้คล้ายกับว่าเป็นพิธีปลุก เสกอำนาจภูตผีปีศาจด้วยคาถาอาคม ความเรื่องนี้แม้แต่กฎหมายโรมันเองที่นับว่าเจริญรุ่งเรืองมากอยู่แล้ว ก็ไม่วายที่จะมีข้อคิดว่าเพียงแต่เจตนาความตกลงของบุคคล โดยว่าพึงไม่ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องขึ้นได้ แต่คงมาในศตวรรษที่ ๑๙ และ ๒๐ แห่งคริสศักราช ได้เกิดการปฏิวัติทางการเมืองในทวีปยุโรป ทำให้ความคิดในทางกฎหมายแปลเปลี่ยนไปด้วยเป็นอันมาก กฎหมายที่เคยเป็นนายคนกลับถือกันว่าเป็นทาสของคน มีไว้สำหรับรับใช้ยังประโยชน์แก่คนตามความจำเป็นและความต้องการเท่านั้น กล่าวคือ สิ่งใดที่เอกชนมีเจตนาต้องการให้เกิดผลอย่างไร กฎหมายต้องยอมรับบังคับบัญชาให้เท่าที่จะทำได้โดยไม่ขัดต่อส่วนได้เสียของมหาชนโดยทั่วไป ดังนั้นความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย จึงกลับกลายมาเป็นความศักดิ์สิทธิ์ของเจตนาภายในวงเขตต์ที่กฎหมายได้วางไว้ เจตนาของเอกชนเปรียบเสมือนไม้ท้าวกายสิทธิ์ชี้ต้นตายชี้ปลายเป็น จะต้องการให้เกิดสิทธินั้น นั้นก็เกิดขึ้นบังคับกันได้ระหว่างเอกชน จะเปลี่ยนแปลงโอนสงวนหรือระงับเสียซึ่งสิทธินั้นก็ได้ กฎหมายรับบังคับบัญชาให้ตามเจตนาความต้องการ เมื่อได้ทำให้ถูกต้องตามกฎหมายแล้วย่อมเป็นกฎหมายอยู่ในตัว

ดังนั้น การได้มาซึ่งทรัพย์สิทธิโดยนิติกรรมนั้น หมายความถึงการที่บุคคลนั้นได้รับทรัพย์สิทธิในอสังหาริมทรัพย์นั้น ด้วยการกระทำของบุคคลด้วยใจสมัครที่จะก่อนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลขึ้น โดยทั่วไปก็คือการที่บุคคลได้รับทรัพย์สิทธิมาจากบุคคลอื่นด้วยผลแห่งสัญญาทั้งหลาย อาทิเช่น การซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ รับจำนอง หรือสัญญาที่ก่อให้เกิดภาระจำยอมหรือสิทธิอาศัยเป็นต้น

แต่ข้อที่ชวนให้สงสัย ณ ที่นี้ก็คือการได้ทรัพย์สิทธิมาโดยทางมรดกนั้นจะถือว่าเป็นการได้มาซึ่งทรัพย์สิทธิโดยนิติกรรมหรือไม่? ฉะเพาะอย่างยิ่งการได้มรดกโดยมีพินัยกรรม แม้ตามหลักจะถือว่าการทำนิติกรรมนั้นจะเป็นนิติกรรมอันหนึ่งก็ดี แต่ก็กล่าวได้ว่าการที่มีมรดกตกทอดมานั้น หาใช่เป็นการได้มาโดยนิติกรรมโดยตรงไม่หากแต่ตกทอดมาด้วยนิติเหตุคือการตายของเจ้ามรดก และพินัยกรรมนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งของเราไม่ยอมถือว่าเป็นการได้มาโดยมีเงื่อนไขให้กรรมสิทธิโอนเมื่อตาย หากแต่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายพิเศษคือกฎหมายมรดก ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าการตกทอดทางมรดกนั้นมิใช่เป็นการได้มาโดยนิติกรรม จึงไม่เข้ามาอยู่ในข่ายแห่งมาตรา ๑๒๙๙ บทบังคับของมาตรานี้ก็คือบังคับว่าการได้มาโดยนิติกรรมนั้นจะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนการได้มานั้นกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ถ้าผู้ใดไม่กระทำตามผลจะเป็นว่าการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นไม่บริบูรณ์ เช่นตามกฎหมายที่ดินว่าการจับจองที่ดินนั้น จะต้องขอและอนุญาตให้จับจองได้ตามบทแห่ง พ.ร.บ. นี้ ฉะนั้น ถ้าหากไปจับจองที่ดินโดยไม่ขอและไม่ได้รับอนุญาตเช่นนี้แล้วกฎหมายก็ไม่ยอมรับรู้ว่าผู้ได้มานั้นจะเป็นผู้ทรงทรัพย์สิทธิด้วยเลย

ข้อที่ควรสังเกตในเรื่องนี้ก็คือกฎหมายบัญญัติแต่เพียงว่า การได้มาซึ่งทรัพย์สิทธินั้น "ไม่บริบูรณ์" เท่านั้น หาได้กล่าวถึงว่านิติกรรมอันเป็นเหตุให้การได้มาเป็นโมฆะไม่ กล่าวคือ มาตรา ๑๒๙๙ มุ่งแต่เพียงว่าการได้มาซึ่งทรัพย์สิทธิในอสังหาริมทรัพย์นั้นไม่บริบูรณ์เท่านั้น มิได้คำนึงไปถึงแบบแห่งนิติกรรมที่ได้กล่าวไว้ในมาตรา ๑๑๕ ไม่ ฉะนั้นการที่จะพิเคราะห์ว่านิติกรรมใดจะเป็นโมฆะหรือไม่ เพราะไม่ทำตามแบบนั้นจะเอาเข้ามา

วินิจฉัยในมาตรา ๑๒๙๙ นี้ไม่ได้ หากแต่วิเคราะห์ไปตามกรณีแห่งนิติกรรมนั้น ๆ เช่น เรื่องการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์นั้นก็ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพราะมาตรา ๔๕๖ กำหนดไว้ว่า ถ้าไม่ทำเป็นโมฆะ หรือเช่าอสังหาริมทรัพย์เกินกว่า ๓ ปีขึ้นไป ถ้าไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนบังคับกันได้เพียง ๓ ปี ดังนี้เป็นต้น ฉะนั้นการโอนหรือการก่อตั้งสิทธิบางอย่างระหว่างบุคคลนั้น แม้สิทธินั้นจะเกี่ยวด้วยทรัพย์สิน นิติกรรมที่โอนหรือก่อตั้งจะกลายเป็นโมฆะไปฉะเพาะเหตุที่ไม่ได้ทำเป็นหนังสือหรือจดทะเบียนต่อทางการเจ้าหน้าที่เท่านั้นก็หาไม่ เพราะมาตรา ๑๒๙๙ บังคับแต่เพียงว่า มิให้ผู้ทรงสิทธิอ้างได้ว่าตนมีทรัพย์สิทธิเท่านั้น ฉะนั้นระหว่างกันเองที่เป็นคู่สัญญาแห่งนิติกรรม ก็อาจมีทางบังคับกันได้ตามเรื่องสัญญาธรรมดา แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อใคร่ครวญดูคำพิพากษาฎีกาเก่าๆ ที่ศาลสูงเคยพิพากษาไว้เป็นบรรทัดฐานนั้นแสดงให้เห็นว่า "บริบูรณ์" ในมาตรา ๑๒๙๙ นั้นไม่จำต้องจดทะเบียนก็ได้ คือฎีกาที่ ๑๓๒/๒๔๗๗

การได้มาโดยทางอื่นนอกจากนิติกรรม บุคคลใดได้ทรัพย์สิทธิโดยทางอื่นนอกจากนิติกรรมนั้น ผลตามกฎหมายมีว่าบุคคลนั้นย่อมได้ทรัพย์สิทธิมาโดยบริบูรณ์แล้ว เช่นในเรื่องมรดกตกทอดไปยังทายาท หรือในกรณีที่บุคคลคนหนึ่งได้เข้าครอบครองที่ดินของอีกคนหนึ่งโดยสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของที่ดินทำการครอบครองติดต่อกันเกิน ๑๐ ปี ซึ่งมาตรา ๑๓๘๒ บัญญัติให้บุคคลนั้นได้กรรมสิทธิเลยทีเดียว ซึ่งเรียกกันว่าครอบครองโดยปรปักษ์ ตัวอย่างถ้าสมมุติว่า นาย ก. ไปซื้อที่ดินของนาย ข. แต่ไม่ได้ทำนิติกรรมซื้อขายโดยทางทะเบียน และปรากฏว่านาย ข. ได้มอบที่ดินไว้แก่นาย ก. ครอบครองมาเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี ดังนั้น ถ้าจะทำการ

พิจารณาตามทัศนะของนิติกรรมแล้ว นิติกรรมนั้นเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๒๙๙ ประกอบกับมาตรา ๔๕๖ แต่ในทางข้อเท็จจริงเช่นว่านี้ นาย ก ก็ยังได้กรรมสิทธิเพราะการครอบครองของนาย ก ได้กระทำไปในฐานะเป็นเจ้าของและด้วยความเป็นเจ้าของจึงเป็นการครอบครองโดยปรปักษ์ตาม ๑๓๘๒ จึงเห็นได้โดยทันทีว่าสิทธิของนาย ก นั้นได้มาโดยอาศัยมาตรา ๑๓๘๒ หาได้อาศัยนิติกรรมแต่ประการใดไม่ ฉะนั้น การได้มาซึ่งสิทธิของนาย ก นี้จึงเป็นไปตามมาตรา ๑๒๙๙ วรรค ๒

ดังนั้น การพิจารณาว่าสิทธิการได้มาเป็นโดยสถานใดนั้น พึงพิจารณาจากข้อเท็จจริงของท้องเรื่องแล้วปรับเข้ากับหลักของกฎหมาย แล้วตรวจดูว่าสิทธิเกิดขึ้นจากที่ใด เช่นในเรื่องนี้แม้จากการได้มาซึ่งที่ดินของนาย ก จะเกิดจากการตกลงซื้อขายและตามที่ยินยอมมอบที่ดินให้แก่นาย ก ครอบครองก็ดี แต่สิทธิที่นาย ก ได้มาก็หาใช่เพราะสัญญาซื้อขายไม่ หากแต่เป็นเพราะมาตรา ๑๓๘๒ ต่างหาก

ความสำคัญแห่งมาตรา ๑๒๙๙ วรรค ๒ อีกข้อหนึ่งก็คือ ในเรื่องการแสดงออกให้คนภายได้รู้ ซึ่งต่างกับที่บัญญัติไว้มาตรา ๑๒๙๙ วรรคแรก โดยบัญญัติว่า ถ้าการได้มาซึ่งทรัพย์สิทธิในอสังหาริมทรัพย์โดยทางอื่นนอกจากนิติกรรมนั้น ถ้ายังมิได้จดทะเบียนผู้ทรงทรัพย์สิทธินั้นมีทางเสื่อมเสียได้ ๒ ประการ คือ

(๑) จะเปลี่ยนแปลงทรัพย์สิทธินั้นทางทะเบียนไม่ได้ เช่นผู้ที่ได้ที่ดินมาโดยทางครอบครองโดยทางปรปักษ์ จะเอาที่ดินนั้นไปโอนขายหรือจำนองต่อไปไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้ไปจดทะเบียนการได้มาซึ่งสิทธิของตนเสียก่อน

(๒) สิทธิอันยังมิได้ทะเบียนนั้น ห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอก ผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริต และได้จดทะเบียนโดยสุจริตแล้ว

เมื่อได้ใคร่ครวญดูตามมาตรา ๑๒๙๙ วรรค ๒ นี้แล้วเห็นว่าให้สิทธิของผู้รับโอนดีกว่าผู้โอน แต่ทั้งนี้ จะถือโดยเด็ดขาดเสียทีเดียวก็ไม่ได้ ต้องแล้วแต่ทรัพย์สินว่าเป็นอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ จึงจะวินิจฉัยได้โดยเด็ดขาดว่าผู้โอนกับผู้รับโอนใครจะมีสิทธิดีกว่าใคร.

← พิมพ์ที่ →
บริษัท กิมหลีหงวน จำกัด
ถนนบำรุงเมือง เสาชิงช้า พระนคร
นางสมจิตต์ สุวรรณสุขโรจน์
ผู้พิมพ์โฆษณา 2504